

§ 12 MILJØGODKENDELSE
af kvægbedrift

Horsbjergvej 1
8653 Them

Silkeborg
K o m m u n e

Registreringsblad

Titel:	§ 12-miljøgodkendelse af kvægbedrift Horsbjergvej 1, 8653 Them
Dato for ikrafttrædelse:	25. februar 2009
Bedriftens navn:	Skovgaard
CVR-nr:	15226331
CHR-nr:	25184
Ejendomsnummer:	7400023376
Matr. nr.	1a m. fl.
Ejerlav:	Lovdal Gde., Them
Adresse:	Horsbjergvej 1, 8653 Them
Bedrifts ejer og ansøger:	Hans Skovgaard Pedersen, Horsbjergvej 1, 8653 Them
Konsulent:	Lene Andersen, Gråkjær Miljøcenter, Hæstvej 46, 8380 Trige, tlf. 76341724 / 30701724, e-mail: lea@graakjaer.dk
Tilsynsmyndighed:	Silkeborg Kommune
Rådgiver:	Orbicon, Hans Jørgen R. Madsen, KS Ivan Holm
Kontrolleret af:	Poul Hald Møller

Ikke-teknisk resumé

Hans Skovgaard Pedersen har søgt Silkeborg Kommune om tilladelse til at udvide malkekvægbesætningen på Horsbjergvej 1, 8653 Them fra nuværende 243 DE til kommende 493 DE. En mindre svineproduktion på 7 DE i frilandsgrise fortsætter uændret.

I forbindelse med udvidelsen sker der ingen bygningsmæssige ændringer ud over, at der bygges en ny gyllebeholder på 4000 m³ i bygningsfeltets sydvestlige hjørne. Der vil blive etableret skærmende beplantning omkring den nye gyllebeholder. Ejendommen er beliggende i det åbne land ca. 1500 m sydøst for Gjessø, som er nærmeste byzone i området og 800 m fra nærmeste potentielle byvækstområde for Gjessø ifølge forslag til kommuneplan 2009.

En del af udbringningsarealerne for husdyrgødning er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde for drikkevand. I dette område anvendes derfor et specielt grundvandssædskifte. Desuden anvendes på alle marker flere efterafgrøder end normalt. Med henblik på at sikre balance mellem tilført og bortført fosfor er dyretrykket på udbringningsarealerne mindre end de generelle harmoniregler, og dyrene fodres med mindre fosfor i rationen end normen.

Silkeborg Kommune har vurderet, at udvidelsen foregår på en sådan måde, at der ikke sker nogen væsentlig påvirkning af det omgivende miljø med lugt eller forurenende stoffer. På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Silkeborg Kommune en § 12-godkendelse til ejendommen på en række anførte vilkår.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning	4
Klagevejledning og offentliggørelse	6
Generelle vilkår	7
Drift og indretning	7
Årsproduktion	7
Vilkår for anlæg	8
Staldinventar- og drift	8
Ammoniakreducerende miljøteknologi	9
Lugt	10
Gødnings- og ensilageopbevaring	10
Gyllehåndtering	11
Transport	11
Spildevand m.v.	11
Uheld og driftsforstyrrelser	12
Støj	13
Skadedyr	13
Støv	13
Lys	13
Oplag af olie og kemikalier	14
Affald	14
Vilkår for udbringningsarealer	15
Udbringning	15
Vilkår for miljøredegørelser	19
Silkeborg Kommunes samlede vurdering	20
Miljøteknisk beskrivelse	32
Oversigt over bilagsmateriale	36

Indledning

Hans Skovgaard Pedersen har ansøgt om en § 12-godkendelse jf. husdyrloven¹ af ejendommen Skovgaard på adressen Horsbjergvej 1, 8653 Them.

Der ansøges om en driftmæssig udvidelse af eksisterende besætning fra nuværende 242,91 DE (dyreenheder) til 492,67 DE i kvæg. En eksisterende produktion på 7,01 DE i slagtesvin fortsætter uændret. I forbindelse med udvidelsen opføres en ny gylletank på 4000 m³. Derudover sker der ingen bygningsmæssige ændringer på ejendommen, idet de eksisterende stalde har ekstra kapacitet.

Miljøgodkendelsen udarbejdes af Silkeborg Kommune med bistand fra Orbicon, Natur og Plan, Aalborg.

Ejendommen Horsbjergvej 1 har ikke tidligere været miljøgodkendt. D. 7. februar 2003 meddelte Århus Amt, at en udvidelse af dyreholdet op til 249 DE ikke var omfattet af VVM-pligt.

Læsevejledning

Godkendelsen er opbygget, så vilkår står først sammen med konklusionerne fra den samlede vurdering, derefter følger Silkeborg Kommunes samlede vurdering. Det er tilstræbt, at afsnittene med vilkår og med samlet vurdering kan læses både i sammenhæng og uafhængigt af hinanden. Derfor forekommer der en del gentagelser i den samlede vurdering. Til sidst er der en miljøteknisk beskrivelse af bedriften.

Sagens bilag

Følgende oplysninger er indgået i behandling af sagen:

- Ansøgning af 31/7 2007 med efterfølgende ændringer senest 27/10 2008 version 6 (udskrevet 3/11 2008)
- Supplerende oplysninger i diverse mails fra konsulent, bl.a. af 26/2 2008

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til reglerne i Husdyrloven med tilhørende bekendtgørelse om godkendelse af husdyrbrug² samt Skov- og Naturstyrelsens vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Selvom der ikke er lavet et specifikt BAT-notat inden for kvægdrift, så er det Silkeborg Kommunes opfattelse, at mange af elementerne i BAT-notat (BREF-dokument) for svine- og

fjerkræbrug³ er universelle indenfor landbrugsområdet og derfor kan overføres til kvægdrift.

Da der er tale om anlæg til husdyrproduktion for mere end 75 DE i kvæg, skal ansøgning i henhold til Husdyrlovens § 55 offentliggøres således, at offentligheden får lejlighed til at se materialet og udtale sig herom. Gennem annonce i Midtjysk Avis d. 8/12 2007 er planerne om udvidelse blevet offentliggjort, og siden medio december 2007 har ansøgningsmaterialet været tilgængeligt på Silkeborg Kommunes hjemmeside.

I for-offentlighedsperioden har to borgere, hvoraf den ene er nabo til Horsbjergvej 1, bedt om at få tilsendt udkast til afgørelse, når det foreligger. Naboen gør samtidig indsigelse over placeringen af den tidligere opførte staldbygning højt i terræn, nærhed til følsomme naturområder og lysgener om natten, idet han henviser til sine breve i sagen til miljøministeren og naturklagenævnet fra 2006, hvor sagsbehandlingen sorterede under daværende Them Kommune og Århus Amt..

Kommunen har gennemført 6 ugers høring af naboer og andre parter vedr. udkast til miljøgodkendelse i perioden 20. november 2008 – 9. januar 2009. I høringsperioden er indkommet bemærkninger fra en nabo til ejendommen, Birgit og Flemming Juul Petersen på Rustrup Skovvej 4, 8653 Them. I bemærkningerne henvises også til tidligere fremsendte breve af 13. december 2006 om Horsbjergvej 1 til henholdsvis Miljøministeren og Naturklagenævnet og endelig mail til Århus Amt den 19. november 2006. En række spørgsmål af opklarende karakter er besvaret i særskilt brev til den pågældende nabo. Ansøger har haft de indkomne bemærkninger og udkast til godkendelse til udtalelse efter høringsperioden og har afgivet sine bemærkninger. De indkomne bemærkninger er behandlet i afsnittet med Silkeborg Kommunes samlede vurdering, hvor det fremgår, i hvilket omfang de har givet anledning til ændringer.

Meddelelse om godkendelse

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Silkeborg Kommune hermed godkendelse til ovennævnte ejendom på nedenstående vilkår. Det er endvidere Silkeborg Kommunes samlede vurdering, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20/12/2006

² Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 648 af 18/06/2007

³ EU-kommissionens BREF-dokument om intensivt hold af svin og fjerkræ fra juli 2003 (Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC) Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003)

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må **ikke** ske udvidelse eller ændring i dyreholdet, herunder stalde, gødningsopbevaringsanlæg, udspretningsareal og lignende, før ændringen er anmeldt og godkendt af tilsynsmyndigheden.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Med denne godkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse på de nye vilkår, der er nævnt i godkendelsen frem til den 25. februar 2017. Silkeborg Kommune kan dog lægge godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud jf. husdyrlovens § 40 stk. 2, bl.a. hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse. Det samme er tilfældet, hvis der sker væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik således, at der skabes mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, eller hvis der af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

Godkendelsen skal, jf. § 17 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, læges op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2017.

Det skal bemærkes at tilsynsmyndigheden altid kan revidere vilkårene i en godkendelse for at forbedre husdyrbrugets kontrol med egen forurening (egenkontrol) eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Hvis den meddelte miljøgodkendelse ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år betragtes det som kontinuitetsbrud. Derved bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af miljøgodkendelsen. Det er ikke hensigten at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Klagevejledning og offentliggørelse

Afgørelsen, der alene vedrører forholdene i henhold til Husdyrloven, kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, dvs. senest den 25. marts 2009 påklages til Miljøklagenævnet.

Klageberettiget er ansøger og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen. Godkendelsen er offentliggjort ved annonce i Ekstraposten den 25. februar 2009.

Eventuel klage stiles til Miljøklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, men indsendes skriftligt til Silkeborg Kommune, Teknik- og Miljøafdelingen, Natur- Miljøsektionen, Søvej 1, 8600 Silkeborg eller pr. e-mail til teknisk@silkeborg.dk, som videresender klagen med sagens akter.

En evt. klage har ikke opsættende virkning, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, hvorfor godkendelsen på eget ansvar kan udnyttes før klagefristen er udløbet i henhold til Husdyrlovens § 81, stk. 1.

Såfremt afgørelsen påklages, vil dette blive meddelt ansøger.

Denne afgørelse kan endvidere indbringes for domstolene, jf. Husdyrlovens § 90. En eventuel sag skal være anlagt inden 6 måneder efter annonceringen, dvs. senest den 26. august 2009.

Med venlig hilsen

Hanne Bæk Olsen
Formand for Plan- og Miljøudvalget

Hanne Ahrens
Direktør

Kopi sendt til:

-
- Ansøger Hans Skovgaard Pedersen, Horsbjergvej 1, 8653 Them, e-mail: joan@butik-skovgaard.dk
 - Konsulent Lene Andersen, Gråkjær Miljøcenter A/S, Hæstvej 46, 8380 Trige, tlf. 76341724 / 30701724, e-mail: lea@graaekjaer.dk
 - Anmoder om udkast René Kjems Birk, Rustrupvej 30, Gjessø, 8600 Silkeborg, e-mail: renebirk@mail.dk
 - Nabo med indsigelse Flemming og Birgit Juul Petersen, Rustrup Skovvej 4, 8653 Them
 - Nabo og ejer af forpagtet jord Mogens Tranæs, Horsbjergvej 2, 8653 Them
 - Ejer af forpagtet areal Finn Vestergaard, Gjessøvej 54, 8600 Silkeborg
 - Ejer af forpagtet areal Poul Erik Laursen, Løgagervej 1, 8600 Silkeborg
 - Ejer af forpagtet areal Tom Jensen, Rustrupvej 32, 8600 Silkeborg
 - Ejer af forpagtet areal Kjeld Lund, Horsbjergvej 5, 8653 Them
 - Ejer af forpagtet areal John Danielsen, Rustrupvej 22, 8653 Them
 - Ejer af forpagtet areal Tommy Lauersen, Rustrupvej 29, 8600 Silkeborg
 - Ejer af forpagtet areal Jysk Stenindustri, Sepstrupvej 45, 8653 Them
 - Driftsansvarlig/ejer af aftalearealer Arne Nielsen, Grønsøvej 3, 7441 Bording
 - Driftsansvarlig/ejer af aftalearealer Ørevadgård I/S, Høgdalsvej 13, 8600 Silkeborg
 - Driftsansvarlig/ejer af aftalearealer Peter Villadsen, Rustrupvej 33, 8600 Silkeborg
 - Landsdækkende interesseorganisation: Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, e-mail: dn@dn.dk
 - Landsdækkende interesseorganisation: Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
 - Landsdækkende interesseorganisation: Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, e-mail: info@ecocouncil.dk
 - Landsdækkende interesseorganisation: Dansk Ornitologisk Forening, Vestebrogade 140, 1620 København V, e-mail: natur@dof.dk
 - Vandværk: Them Vandværk v. Bjarne Graves, Rugvænget 8, 8653 Them, e-mail: bjarnegraves@gmail.com
 - Vandværk: Gjessø Vandværk v. Peter Villadsen, Rustrupvej 33, 8600 Silkeborg
 - Vandværk: Virklund vandværk v. Lars Viby Mogensen, lars.viby@vip.cybercity.dk
 - Miljøministeren, Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, e-mail: post@aar.mim.dk
 - Sundhedsstyrelsen, Embedslegeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, e-mail: midt@sst.dk
 - Forening / råd: Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredenicia, e-mail: mail@dkfisk.dk
 - Forening / råd: Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, formand Niels Barslund, 1017 København K, e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
 - Forening / råd: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V, e-mail: ae@aeraadet.dk
 - Forening / råd: Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postbox 2188, 1017 København K, e-mail: fbr@fbr.dk

Generelle vilkår

Drift og indretning

1. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Horsbjergvej 1, 8653 Them samt de udspretningsarealer, der er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 25184 og CVR nr. 15226331.
2. Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år efter godkendelsens meddelelse.
3. Bedriften skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne godkendelse, samt med de ændringer der eventuelt måtte fremgå af godkendelsens vilkår.
4. Der skal etableres afskærmende 3-rækket løvtræsbeplantning omkring den nye gyllebeholder i henhold til indsendt bilagsmateriale. I nyetablerede plantebælter omkring anlæg og gyllebeholder skal med passende vægt indgå løvfældende træer med vinterløv og/eller evt. også stedsegrønne træer med tilpas tilvækst. Skrænten nord for stalden skal beplantes med fortrinsvis egnsbestemte træer og buske.
5. Den, der er ansvarlig for driften, skal underrette kommunen før landbruget foretager følgende:
 - Ejerskifte af virksomhed
 - Hel eller delvis udskiftning af driftsherre
 - Indstilling af driften for en længere periode, men dog mindre end 3 år.
6. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen på ejendommen. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med relevante vilkår.
7. Ved bedriftens ophør, skal der udføres følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:
 - Alle anlæg skal tømmes og rengøres før husdyrgødning, der bortskaffes efter gældende regler.
 - Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til affaldsregulativeme.
 - Gyllebeholdere der ikke længere anvendes, skal rengøres og gøres uanvendelig.

Årsproduktion

8. Ejendommen tillades drevet med en årsproduktion på maksimalt 395 malkekøer, 50 småkalve (0-3 mdr.),

Miljøteknisk vurdering

- Drift og indretning

Det forudsættes, at ejendommen indrettes og drives i overensstemmelse med det i sagen forelagte. Oversigt over indretning fremgår af bilag 9 og 10, og arealoversigt over udbringningsarealer fremgår af bilag 2.

Anlægget ligger udenfor landskabelige interesseområder ifølge regionplan 2005 for Århus Amt. Der er stillet krav om afskærmende beplantning bestående af løvtræshegn omkring den nye gyllebeholder, således at den landskabelige værdi ikke forringes. Denne beplantning vil i henhold til indsendt ansøgningsmateriale også omfatte skærmende beplantning omkring eksisterende bygninger og eksisterende gylletank. Af hensyn til oplevelsen i landskabet og beplantningens slørende effekt i vinterhalvåret kan beplantningen kan med fordel etableres som løvtræsbelter med væsentligt indslag af kvælstoftolerante træarter som rødell og løvfældende træer med vinterløv som vinterreg og avnbøg. Mellem træerne kan vælges kvælstoftålende buske som fx kvalkved og canadisk gedeblad eller andre egnede vækster, som præsenterer sig naturligt i landskabet. Stedsegrønne træer med tilpas tilvækst som tuja eller cypres, der er kvælstoftålende, kan evt. indgå, men vurderes mindre egnede af hensyn til oplevelsen i landskabet. Fyr- og granarter er mere ammoniakfølsomme og ofte mindre egnede som vækster tæt på større bygninger.

Der er i forbindelse med byggeriet af kostalden skubbet råjord ud på skrænten for at sikre plads omkring stalden og deponere råjord fra byggepladsen. Der etableres et muldlag ovenpå råjorden, og herefter vil skrænten blive beplantet som den nord-sydgående skrænt er beplantet, dvs. blandede løvtræer (bøge- og egetræer) og lærketræer for at sikre oplevelsen i landskabet.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og der er indsat et dyrehold svarende til den ansøgte produktion.

Det er Silkeborg kommunes vurdering, at de stillede vilkår ved bedriftens ophør, er tilstrækkelige i forhold til at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende miljømæssig stand herunder hensyn til varetægelse af landskabelige hensyn.

- Årsproduktion

De angivne DE er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende Husdyrgødnings-

25 årskvier af kødkvægsrace (12-20 mdr.), 17 årskvier af stor malkekvægsrace (24-26 mdr.), samt 198 tyrekalve (40-50 kg), alle tung race. Svarende til i alt 492,67 DE. Desuden tillades en årsproduktion af maksimalt 200 slagtesvin (30-115 kg) svarende til 7,01 DE.

9. Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden således:
 - Når besætningen er nået op på 499,68 dyreenheder,
 - besætningens/produktionens størrelse den 25. februar 2010.
10. I forbindelse med afholdelse af tilsyn skal opgørelser fra CHR, ydelseskontrollen eller lign. for hele den animalske produktion på Horsbjergvej 1, dækkende de sidste 3 års produktion, være til rådighed for tilsynsmyndigheden.

Vilkår for anlæg

Staldinventar- og drift

11. Kalvebokse/hytter skal placeres på et tæt underlag med afløb, som opfylder samme krav, som gælder for møddingpladser.
12. Krybberester og foderaffald, herunder spildt og kasseret ensilage skal opbevares på en møddingplads eller tilsvarende fast plads med afløb til gyllesystemet.
13. Mælkekøleanlægget skal kontrolleres og vedligeholdes således, at det altid kører energimæssigt optimalt.
14. Ved blanding af sprøjtemidler kan vand tilledes sprøjtebeholderen direkte fra vandforsyningen via en kontraventil, hvis der benyttes en sprøjtecomputer eller et vandur, der automatisk styrer vandmængden ved fyldning af sprøjten. Påfyldning kan også ske fra en separat vandtank, hvor der er mindst 20 cm luft mellem vandtiløb og overløb på beholderen.
15. Bedriften skal, i forbindelse med de regelmæssige tilsyn, redegøre for hvad der er indført af renere teknologi siden sidst samt i hvilket omfang der er sket substitution af råvarer og hjælpestoffer til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.

bekendtgørelse⁴. Det samlede maksimale dyrehold på ejendommen i kvæg og svin er 499,68 DE.

Der udbringes ikke husdyrgødning på udbringningsarealer for bedriften Horsbjergvej 1 fra de kvier, som ikke er på ejendommen i alderen 4 – 23 måneder. Det skyldes, at disse kvier reelt er solgt. De, der så skal bruges som malkekøer, købes tilbage.

Jævnfør vilkår 2 bortfalder den del af godkendelsen, som ikke er udnyttet inden for 2 år. Derfor er der indsat et vilkår om egenkontrol, der skal sikre, at husdyrholdet er indsat inden udløbet af den fastsatte periode. Det er således ikke tilstrækkeligt, at en opbygning er påbegyndt.

Der gøres opmærksom på, at ifølge almindelig gældende praksis omkring kontinuitetsbrud vil den del af miljøgodkendelsen, som ikke udnyttes helt eller delvist i 3 på hinanden følgende år, bortfalde.

Dyreenheder er beregnet efter de nugældende omregningsfaktorer i Husdyrgødningsbekendtgørelsen. Miljøvurderingene er gennemført i forhold til antal og sammensætning af dyreholdet, og miljøgodkendelsen tager derfor afsæt heri, uagtet at der senere måtte ske ændringer i beregningsmetoden for antal dyreenheder.

Miljøteknisk vurdering

- Staldinventar- og drift

For at hindre, at der sker udvaskning af næringsstoffer og organisk stof fra kalvebokse/hytter samt fra krybbeaffald og foderrester er det et krav, at det placeres/opbevares på en støbt plads med afløb til gyllebeholder.

Mælkekøleanlæg er interessant i energispareøjemed, da køleanlæg i gennemsnit bruger 15 % af det totale energiforbrug hos en mælkeproducent, og mulige driftsbesparelser er ofte betydelige. Det anbefales at anlægget kontrolleres en gang om året af et autoriseret kølefirma således at mælkekøling og drift af rørværket foregår på den mest energirigtige måde.

Ved påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler skal der drages omsorg for, at der ikke er mulighed for "tilbagesug". Der må derfor aldrig tages vand direkte fra en brønd / boring, et vandløb eller en sø. Det kan tillades, at der tages vand fra hydrobør (markvanding), hvis påfyldnings-slangen er forsynet med kontraventil.

Ammoniakreducerende miljøteknologi

16. I alle staldafsnit med køer på spalter skal der anvendes spalteskraber mindst hver 2. time i dagtimerne.
17. I staldafsnittet "eksisterende kostald" (afsnittet længst mod øst) skal der anvendes gyllekølingsanlæg i gyllekanalerne. Anlægget skal køre døgnet rundt og året rundt.
18. Anlæg til skrabning af spalter og gyllekølingsanlæg skal vedligeholdes ved at følge fabrikantens vejledning herom.
19. Minimum 25 kvier i alderen 12-20 måneder skal være udegående udenfor udbringningsarealet for husdyrgødning i minimum 7 måneder om året. Dette er kvier af kødkvægsrace.
20. I dybstrølesstalde skal der strøes halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer at dybstrølesmåtten altid er tør i overfladen.

- Ammoniakreducerende miljøteknologi

Kravet om 15 % reduktion af NH_3 løb fra stald og lager er opfyldt ved anvendelse af spalteskraber i alle staldafsnit med køer og ved fortsat brug af gyllekølingsanlæg i den eksisterende kostald. Det er oplyst i ansøgningen, at gyllekøling i både før- og efter-situationen har en effekt, som begrænser ammoniakfordampningen med 30 % i forhold til referencestaldsystemet med spalter og sengestald. Under den forudsætning, at der er regnet med gyllekøling i både før- og eftersituationen er det vurderet, at dette niveau er realistisk.

I ansøgningen er det endvidere oplyst, at skrabning af spaltegulvet i alle staldafsnit med køer på spalter har en effekt, som begrænser ammoniakfordampningen med 20 % i forhold til referencestaldsystemet. Det er vurderet, at denne forudsætning er realistisk.

Det indgår i forudsætningerne vedr. beregning af ammoniakfordampning, at 25 kvier er udegående udenfor udbringningsarealet i 7 måneder om året. Der er derfor stillet vilkår herom.

Ca. 800 m nordøst for ejendommen ligger en lille højmosé i et skovområde. I ansøgningssystemet er det beregnet, at der som følge af udvidelsen vil være en merdeposition af ammoniak på 0,27 kg ammoniak-N pr. ha. Dette niveau ligger under de retningslinier, som er afstukket i bilag 3 til godkendelsesbekendtgørelsen. Silkeborg Kommune vurderer, at mosén ikke vil blive væsentligt påvirket som følge af udvidelsen, hvorfor der i det konkrete tilfælde ikke vurderes at være grundlag for en skærpeelse.

Med hensyn til øvrige § 7-områder ligger alle staldafsnit og opbevaringslagre længere væk end 1000 meter fra det nærmeste § 7-naturområde, som er et hedeareal ved Kollebakker ca. 1000 m fra anlægget. Ifølge bilag 3 til godkendelsesbekendtgørelsen er der fastlagt et beskyttelsesniveau på 1000 m fra de i Husdyrovens § 7 nævnte områder. Da dette beskyttelsesniveau er overholdt, og der i det konkrete tilfælde ikke vurderes at være grundlag for en skærpeelse, har Silkeborg Kommune vurderet, at øget ammoniakfordampning som følge af udvidelsen ikke vil medføre, at det nævnte hedeareal påvirkes væsentligt. Der ligger ikke andre § 7-områder udenfor 1000 m zonen, som kan forventes at blive berørt af udvidelsen.

Der ligger små § 3-beskyttede mose-, hede og overdrevsarealer indenfor 1000 m fra anlæg på ejendommen, men da ingen af dem er A-målsatte eller rummer et særligt kvælstoffølsomt naturindhold, er det vurderet, at der er taget de nødvendige hensyn sårbar natur i nærområdet.

Nærmeste habitatområde, H 181 Silkeborgskovene ligger ca. 1500 m nord for ejendommen. Det vurderes, at denne afstand

Lugt

21. Ejendommen og dens omgivelser skal drives og reholdes således, at lugtgener begrænses mest muligt.
22. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften giver anledning til flere lugtgener for omboende end forventet, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan for nedbringning af genene, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbrugeret.

Gødnings- og ensilageopbevaring

23. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder på ejendomsniveau.
24. Beholdere til husdyrgødning skal mindst en gang om året tømmes, og der skal ske indvendig og udvendig inspektion (om muligt) med henblik på reparation og vedligeholdelse. Inspektionen og evt. tiltag skal noteres i logbogen.
25. Kompoststakke må højst være placeret på samme sted i 12 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før kompostigen må placeres på samme sted.
26. Ensilagestakke, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, må højst være placeret på samme sted i 24 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før ensilage igen må placeres på samme sted.
27. Markstakke og ensilagestakke må ikke placeres i lavbundsområder.
28. Dybstrøelse må placeres i markstakke, når det kan kategoriseres som kompost dvs. når det har ligget på stald eller lignende i minimum 3-4 måneder, samt at tørstofprocenten er minimum 30 %.
29. I tilfælde af etablering af ensilage- eller kompoststak, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, skal tidspunkt og placeringen noteres på et kortbilag. Kortbilaget skal opbevares i mindst 5 år og forevises på forlangende.
30. Markstakke med kompostlignende dybstrøelse må ikke være placeret nærmere end 300 meter fra nabobeboelse/sårbar natur (§ 3 områder m.v.).

er så stor, at der ikke kan være nogen betydende påvirkning fra luftbåret ammoniak i området som følge af udvidelsen, og at yderligere beregninger ikke kan føre til andet resultat.

Samlet set har Silkeborg Kommune vurderet, at udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig merbelastning af de vigtigste beskyttede naturtyper i nærområdet og habitatområder.

- Lugt

Det vurderes, at godkendelsen ikke vil medføre øgede lugtgener for naboejendomme, da nærmeste nabobeboelse, ligger udenfor den beregnede geneafstand for lugt. Afstanden til byzone er også større end den beregnede geneafstand til byzone. Det vurderes derfor, at ejendommens lokaliseringsforhold er tilfredsstillende for et landbrug af denne størrelse.

Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og/eller behandling af staldlugtemissionen, således at lugtgen uden for ejendommen formindskes.

- Gødnings- og ensilageopbevaring

Håndtering af gødning foregår som gylle og dybstrøelse. Det er vurderet, at der er sikret tilstrækkelig opbevaringskapacitet for gylle, såfremt der på selve ejendommen er minimum 9 måneders opbevaringskapacitet. Opbevaringskapaciteten efter udvidelsen rækker til mindst 9 måneder, så husdyrgødningsbekendtgørelsens krav er derfor opfyldt på ejendommen.

Den ny gyllebeholder overholder gældende afstandskrav, herunder 15 m til offentlig vej og 30 m til naboskel.

Det vurderes, at de stillede vilkår lever op til BAT. Når der ved den indvendige og udvendige inspektion står "om muligt", er det ikke intentionen at hele beholderen skal frilægges for inspektion, men blot at den engang om året efterses for evt. revner mm.

Gyllehåndtering

31. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
32. Det skal sikres, at der ved utilsigtet start af pumper ved gylletankene ikke pumpes gylle udenfor tankene.
33. Påfyldning af gyllevogne o.l. skal enten foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning, eller med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.

Transport

34. Ved transport af husdyrgødning på offentlige veje skal transportvognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal gødningen straks opsamles.
35. Transport af husdyrgødning mellem ejendommen Horsbjergvej 1 og udbringnings- og aftalearealer samt transport af levende dyr må ikke ske gennem byområder i tidsrummet mellem kl. 18.00 og 8.00.

Spildevand m.v.

36. Spildevand fra rengøring af stalde, o.l. skal ledes til samletank eller gyllesystem.
37. Rengøring af sprøjteudstyr samt påfyldning af sprøjtemiddel til marksprøjte skal foregå på en fast plads med tæt bund og afløb til opsamlingsbeholder/gyllebeholder. Indvendig skylning af marksprøjten kan dog foregå ved at skyllevandet spredes på den mark, der lige er sprøjtet.
38. Al vask af maskiner og redskaber, skal foregå på en støbt, fast plads hvor bortledning af spildevandet sker til en opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske

- Gyllehåndtering

For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der krav om, at al håndtering foregår under opsyn samt at håndteringen foregår på en sådan måde, at evt. gener begrænses f.eks. at der først sker omrøring af gyllebeholderen, kort tid før beholderen skal tømmes f.eks. ved udspreddning.

Der gøres opmærksom på, at der gennem en ændring af Husdyrgødningsbekendtgørelsen pr. 15/9 2008 gælder nye tekniske regler vedrørende gylletanke, herunder pumpning af gylle til gyllevogne.

Det vurderes, at gyllevogne med egen sugepumpe og tilbageruløb vil medføre tilstrækkelig sikkerhed for, at der ikke sker spild af husdyrgødning i forbindelse med udkørsel af gylle.

- Transport

Transport mellem ejendommen og en del af udbringningsarealerne foregår gennem landsbyen Gjessø. Desuden vil der være transporter til aftalearealer gennem landsbyerne Gjessø, Sepstrup og Christianshede Stationsby. I bilag 18 ses kort over transportveje.

Der transporteres levende dyr to gange pr. måned gennem Gjessø.

For at mindske gener er der vilkår om, at transporter med husdyrgødning og levende dyr gennem byområder skal foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde som fx høstarbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

I forhold til BAT skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne i øvrigt påvirkes mindst muligt.

- Spildevand

Det er kommunens vurdering, at der er en miljømæssig risiko forbundet med vask af maskiner og ikke mindst sprøjteudstyr. Der er derfor stillet vilkår om, at vask skal ske på en vaskeplads med afløb til en opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning. Herved vil vaskevandet blive ført til gyllebeholderen og udspreddt med gyllen, hvilket vil være en miljømæssigt bedre løsning. Der er ligeledes stillet vilkår om, at vaskepladsen skal anvendes ved påfyldning af sprøjtemidler.

Tagvand (og evt. overfladevand fra befæstede arealer, som ikke ledes til gyllesystemet), dvs. vand, som ikke indeholder næ-

jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning.

39. Alle tagflader skal være forsynet med tagrender og nedløbsrør, og efterfølgende skal vandet opsamles.
40. Hvis området for bortledning af tagvand viser sig at have utilstrækkelig kapacitet, skal etableres et forsinkelsesbassin til opsamling af regnvand fra tagflader og befæstede arealer, således at der ikke sker momentane store afstrømninger til dræn og vandløb.
41. Ved indretning af bad og wc i driftsbygningerne på ejendommen skal der søges om særskilt godkendelse hos Silkeborg Kommune.

ringsstoffer eller organisk stof, skal opsamles og bortledes på en sådan måde, at nærliggende vandløb ikke påvirkes med pludselige store nedbørsmængder.

I ansøgningsmaterialet er det beskrevet, at tagvand/overfladevand fra den ny stald (vand som ikke har været i kontakt med husdyrgødning eller ensilage) afledes til en gammel tørvegrav. Kommunen har besøgt området og fundet dette egnet til modtagelse af tagvandet, idet området ikke er beskyttet eller har et naturindhold, som kræver beskyttelse efter naturbeskyttelseslovens § 3. Det er en forudsætning, at området har tilstrækkelig kapacitet til, at der aldrig sker overløb (skal ses i sammenhæng med vilkår om tagrender og nedløbsrør). Hvis disse forudsætninger ikke kan opfyldes, træder vilkåret om etablering af et forsinkelsesbassin i kraft. Der gøres opmærksom på, at etablering af forsinkelsesbassin kræver en reguleringssag efter vandløbsloven samt godkendelse efter Planlovens § 35. Såfremt der ønskes nedsvivningsanlæg, kræves en nedsvivningstilladelse. Der skal ansøges separat om ovennævnte godkendelser og/eller tilladelser.

Med de stillede vilkår vurderes det, at afløbet af spildevand ikke vil påvirke miljøet væsentligt.

Såfremt der planlægges sanitære installationer i mandskabsrum, skal tilladelse til disse søges særskilt, da de ikke er indeholdt i godkendelsen.

Uheld og driftsforstyrrelser

42. Ejendommen skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld. Der må ikke være fastmonteret pumpe på gyllebeholderne.
43. Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsforordning, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det ekstreme miljø.
44. Beredskabsplanen revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig.
45. Beredskabsplanens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til evt. indsatsleder / miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.

- Uheld og driftsforstyrrelser

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Det skal derfor sikres, at der ved utilsigtet start ikke pumpes gylle udenfor tanken. Ligesom overpumpningen skal ske under opsyn. Dette gør sig ligeledes gældende ved tankning af diesel og ved pumpning af mælk. Da der ikke er fastmonteret gyllepumpe på gyllebeholderne, er der ikke mulighed for ved uheld at starte en pumpe, som tømmer beholderen.

Udover at være BAT, så er det Silkeborg Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan vil være til stor hjælp for landmanden, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til små hændelser som oliespild og store som f.eks. brand, hærværk o.l.

I forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse er der udarbejdet en beredskabsplan. Denne ses som bilag 11 og 12. I beredskabsplanen er det beskrevet, at der ikke er fare for udsvivning af gylle til vandmiljøet i forbindelse med eventuelle uheld. Det er vurderet, at beskrivelserne om strømningsveje og topografiske forhold er korrekte.

Beredskabsplanen skal være kendt af gårdens ansatte mm. og

andre, der har deres daglige gang på bedriften. For at alle skal kunne få adgang til planen, skal den være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen skal revideres mindst en gang om året.

Støj

46. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften på ejendommen giver anledning til flere gener end forventet, skal virksomheden lade udarbejde en handlingsplan, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne.

Skadedyr

47. Der skal overalt på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium.
48. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.)

Støv

49. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.
50. Eventuelle fodersloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med cykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.

Lys

51. I tidsrummet mellem kl. 23 og 5 skal der være dæmpet belysning i staldbygninger. Lysudbyttet må i denne periode maksimalt være 15 Lux (middel). I helt særlige tilfælde vil der i ovennævnte tidsrum kunne forekomme almindelig belysning i stalden.
52. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at ejendommen giver anledning til lysgener, som ikke kunne forudses i ovennævnte vilkår, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

- Støj

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger, idet de nærmeste naboer ligger så langt fra ejendommen, at det vurderes, at der ikke vil opstå gener.

- Skadedyr

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som straks skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt, hvorfor der stilles vilkår herom. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres 1 gang årligt.

- Støv

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

- Lys

På ejendommen anvendes der robotmalkning. Dette medfører, at der om natten skal være et vist minimum af lys for at køerne kan orientere sig og gå hen til malkeanlægget. Skæringstidspunktet for natbelysning er fastsat til kl.23, idet sidste aftenrunde i stalden starter 22 til 22.30 og tager en halv time. I tidsrummet mellem kl. 23 og 5 vil der i særlige tilfælde kunne forekomme almindelig belysning i stalden. Sådan situationer kunne være hjælp til ko under kælvning (dyrlæge eller medarbejder), hvor lys er nødvendigt for at sikre ko og ny kalv.

Da der i for-offentlighedsperioden er indkommet indsigelse fra nabo, som er bekymret for lysgener, er der i forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelsen indhentet oplysninger fra firmaet Sdr. Vissing El, som har leveret beskrivelse om det anvendte lys i staldbygninger. Her er følgende beskrevet: "Der er monteret 120 stk. 2 x 58 W armaturer, som er nedhængt fra åser til ca. 4,5 meters højde. Når alle armaturer er tændt, giver dette et lysudbytte på ca. 150 Lux (middel). Som natlys er der

mulighed, via ur, at tænde 12 stk. af disse armaturer, hvilket giver et lysudbytte på ca. 15 Lux (middel). Som sammenligning: der kræves 200 Lux som minimum arbejdsbelysning på en fabrik eller lignende. På et byfortov om natten er der ca. 3-4 Lux".

Silkeborg Kommune har vurderet, at der er behov for nattebelysning for kørerne. Under indtryk af, at der er mere end 300 m mellem nærmeste nabobeboelse og ejendommen Horsbjergvej 1, har Silkeborg Kommune endvidere vurderet, at der med det stillede vilkår om nattebelysning i tilstrækkelig grad er taget hensyn til de omkringboende.

Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå væsentlig gener for de omkringboende, som kommunen ikke kunne forudse i vilkåret om begrænset belysning mellem kl. 23 og 5, eller såfremt tilsynsmyndigheden i øvrigt finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage en undersøgelse af forskellige lyskilder og muligheder for begrænsning af eventuelle gener.

Oplag af olie og kemikalier

53. Olier og kemikalier skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg. Beholderne skal være beregnet til formålet og skal være tydelig mærket med angivelse af indhold. Oplag af olie og kemikalier må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak.
54. Oplagspladsen skal være afskærmet mod nedbør og indrettes eventuelt med fald, fordybning eller opkønt så en mængde, mindst svarende til indholdet af den største beholder, tilbageholdes ved spild eller lækage.
55. Tankning skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Affald

56. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.
57. Bedriftens olie- og kemikalieaffald skal til enhver tid opbevares i tæt emballage, afskærmet mod nedbør og uden mulighed for afløb til kloak, jord, overfladevand eller grundvand. Opbevaringen skal ske således, at der er opsamlingskapacitet til en mængde, svarende til rumindholdet af den størst benyttede beholder.
58. Animalsk affald, herunder døde dyr, skal opbevares i lukket kasse, container (større dyr under kadaverkappe) eller lignende og placeres på et egnet sted,

- Oplag af olie og kemikalier

For at undgå forurening pga. af spild eller uheld skal overjordisk oplag af olier og kemikalier, opbevares på tæt bund og uden mulighed for afløb.

Da der endvidere er stor risiko for spild på jorden, hvor traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes brændstof mm, er der stillet krav om, at stederne skal være udformet således, at der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Affald

Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen efter de gældende regler samt at bortskaffelsen skal ske i overensstemmelse med Silkeborg kommunes affaldsregulativ.

Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over evt. indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen.

således at der i tidsrummet indtil afhentningen ikke opstår uhygiejniske forhold herunder adgang for omstrejfende dyr.

Vilkår for udbringningsarealer

Udbringning

59. Den samlede mængde husdyrgødning udbragt på ejendommens udbringningsarealer (230,7 ha) må maksimalt være 378,63 DE svarende til 40.797 kg N (total-N) og 6237 kg P (total-P) pr. år.
60. Der skal afsættes 115,7 DE kvæggylle svarende til 12.430 kg N (total-N) og 1973 kg P (total-P) pr. år. De 115,7 DE skal udbringes på de aftalearealer, som fremgår af bilag 2.
61. Såvel producerede, udbragte og afsætte mængder af husdyrgødning skal til enhver tid kunne dokumenteres gennem udskrifter fra gødningsplanlægning og gødningsregnskaber.
62. Foderet til mælkekøerne på ejendommen må maksimalt indeholde 4,24 g P pr. FE.
63. Indholdet af fosfor i foderet til mælkekøer skal kunne dokumenteres gennem udskrifter fra foderplanlægningsprogram og udskrifter fra gødningsregnskaber.
64. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgæner begrænses. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
65. Der skal hvert år være mindst 4 %-point ekstra efterafgrøder udover Plantedirektoratets generelle krav med hensyn til pligtige efterafgrøder.
66. Det er ansøgers ansvar, at etableringen af efterafgrøder er vellykket.
67. Efterafgrøder må ikke etableres som udlæg af græs om foråret i vintersæd.
68. På markerne 32, 34+36, 35, 37+38 og 33 på i alt 39,50 ha skal der anvendes et grundvandssædskifte med et udvaskningsindex på højst 75, jf. bilag 13 ("Sædskiftenotat").
69. På bedriftens øvrige marker skal der anvendes et sædskifte med et udvaskningsindex på højst 92, jf. bilag 13 ("Sædskiftenotat").
70. Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner, forpagtnings- og overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed) m.v. opbevares i mindst 5

Miljøteknisk vurdering

- Udbringning

Ejendommens udbringningsarealer og aftalearealer for husdyrgødning fremgår af bilag 2.

På et samlet udbringningsareal på 230,7 ha udbringes der husdyrgødning svarende til 378,63 DE. Dette svarer til 1,64 DE pr. ha, og det ligger under den generelle harmonigrænse for på 1,7 DE pr. ha på kvægbrug.

På et samlet aftaleareal på 176,59 ha afsættes husdyrgødning svarende til 115,7 DE. Den gennemsnitlige afsætning er således 0,65 DE pr. ha. Den generelle harmonigrænse for afsætning af husdyrgødning er 1,40 DE pr. ha.

Ingen af de ansøgte aftalearealer er beliggende i områder, som er omfattet af nitratklasser i forhold til overfladevand eller nitratfølsomt indvindingsområde for drikkevand. Der er heller ingen af aftalearealerne, som er omfattet af fosforklasser. Der skal således ikke udarbejdes § 16-godkendelse for de pågældende aftalearealer. Ud af et samlet aftaleareal på 176,59 ha ligger 125 ha i Ikast-Brande Kommune. Der er indhentet høringssvar fra Ikast-Brande Kommune, hvor det konkluderes, at Ikast-Brande Kommune ikke har indvendinger i forhold til de pågældende 125 ha aftalearealer. Høringssvaret fra Ikast-Brande Kommune kan ses af bilag 14.

Ingen af de ejede eller forpagtede udbringningsarealer, som hører til Horsbjergvej 1 ligger i nitratklasser. I henhold til Husdyrlovens beskyttelsesniveau for overfladevand er det derfor vurderet, at der ikke er risiko for udvaskning af nitrat til følsomt overfladevand.

Med hensyn til udvaskning af nitrat i nitratfølsomme indvindingsområder for drikkevand er der ca. 70 ha af udbringningsarealet, som ligger i nitratfølsomt indvindingsområde for drikkevand. Der er foretaget projektilpasning med anvendelse af ekstra efterafgrøder og et særligt grundvandssædskifte på visse af markerne for at sikre, at indholdet af nitrat i det vand, som forlader rodzonen, ikke overstiger 50 mg pr. liter.

På de marker, hvor der anvendes et særligt grundvandssædskifte, er der anvendt en standardforudsætning med værkom

år og forevises på forlangende.

71. Udbringning af gødning mm. må ikke foretages på jord som er vandmættet, oversvømmet, frossen eller dækket af sne samt på stejle skrånende arealer, hvor der er risiko for afstrømning.
72. Produktion af frilandsgrise skal foregå i henhold til Landbrugets Byggeblad nr. 95.03-02. Der skal senest ved udsætning af frilandsgrise i sæson 2009 etableres de i bekendtgørelsen for hegning af grise på friland anviste afstande før hegning til offentlig vej og etableres den foreskrevne skiltning af adgang forbudt og fodring ikke tilladt.

med udlæg af efterafgrøde/miljøgræs på 80 % af arealet indenfor det pågældende sædskifte. Vårkorn med 80 % miljøgræs er beregnet til at have et udvaskningsindex på 75 i forhold til andre sædskifter. Det forudsættes derfor, at der anvendes et sædskifte med 80 % miljøgræs, men hvis det kan dokumenteres, at der opnås et udvaskningsindex for de pågældende marker på højst 75 på andre måder, er der metodefrihed til at bruge andre virkemidler. Miljøgræsset på 80 % af arealet indenfor grundvandssædskiftet kan ikke tælle med i hverken pligtige efterafgrøder eller de i vilkår nævnte 4 %-point ekstra efterafgrøder.

De marker, som ikke indgår i grundvandssædskiftet, er forudsat dyrket således, der er et udvaskningsindex på højst 92. Det indgår i standardforudsætningerne for dette udvaskningsindex, at andelen af sædskiftegræs i det pågældende sædskifte er ca. 40 %.

Når det i ansøgningssystemet er beregnet, at indholdet af nitrat i det vand, som forlader rodzonen i nitratfølsomt indvindingsområder for drikkevand, ikke overstiger 50 mg pr. liter, bygger det på den væsentlige forudsætning, at der på bedriftens udbringningsarealer anvendes 4 %-point flere efterafgrøder end forudsat i Plantedirektoratets generelle regler om pligtige efterafgrøder. Fra efteråret 2008 gælder, at Plantedirektoratets generelle krav er 14 % efterafgrøder. Det kan ikke udelukkes, at de generelle regler for pligtige efterafgrøder senere ændres. Derfor er vilkåret om efterafgrøder udformet således, at der skal være 4 %-point flere efterafgrøder end i Plantedirektoratets generelle regler.

Det fremgår af bilag 3, hvilke marker der er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde.

I områder med almindelige drikkevandsinteresser, vurderes de generelle harmoniregler at være tilstrækkelige til at sikre grundvandet i disse områder.

I ansøgningssystemet er det beregnet, at den samlede tilførsel af fosfor gennem husdyrgødning er 6237,38 kg P, som fordeles på ejendommens 230,7 ha udbringningsareal. Der tilføres således 27,0 kg P pr. ha gennem husdyrgødning. Det er endvidere beregnet, at fraførslen gennem afgang vil være 25,3 kg P pr. ha. Der vil altså være et fosforoverskud på 1,80 kg P pr. ha. Dette overskud overholder de generelle afskæringskriterier for fosfor i ansøgningssystemet.

I første version af ansøgningen om miljøgodkendelse blev anvendt den særlige regel om tilførsel af op til 2,3 DE pr. ha, som der gives hjemmel til i de generelle harmoniregler. Dette ville have medført et fosforoverskud på 16,3 kg P pr. ha. Flere af udbringningsarealerne afvander via søer i Silkeborg-området, som er følsomme overfor fosfor. Silkeborg Kommune har vurderet, at et fosforoverskud i denne størrelsesorden udgør en

væsentlig risiko for miljøet fra det konkrete projekt. Der er derfor stillet krav om projektilpasning med henblik på at nedbringe fosforoverskuddet tilstrækkeligt. Det vil sige, at der i det konkrete projekt arbejdes i retning af fosforbalance på udbringningsarealerne.

Denne projektilpasning har medført, at fosforoverskuddet er nedbragt til ovennævnte 1,8 kg P pr. ha. Silkeborg Kommune har vurderet, at dette niveau i den konkrete sag yder en tilstrækkelig sikkerhed for, at fosforfølsomme søer i og udenfor habitatområder ikke påvirkes i ugunstig retning i forhold til deres udpegningsgrundlag.

Det indgår i forudsætningerne om fosforberegning, at malkøerne fodres med maksimalt 4,24 g fosfor pr. FE. Der er derfor stillet vilkår herom samt om dokumentation for det maksimale indhold.

Enkelte af ejendommens udbringningsarealer ligger tæt på habitatudpegede skovområder (Silkeborgskovene og Skærbæk Plantage). Som minimum er der dog en offentlig vej som adskillelse mellem markarealer og habitatområder. Silkeborg Kommune vurderer på den baggrund, at udbringning af husdyrgødning tæt på habitatområderne ikke vil medføre nogen påvirkning af habitatområderne i negativ retning.

Godkendelsen omfatter ikke udbringning af husdyrgødning på arealer, der er registrerede som beskyttede naturtyper.

Det er beregnet, at harmoni- samt arealkravet er overholdt.

I forhold til udspredning er BAT at tage højde for udspretningsarealets karakteristika, f.eks. jordens struktur og type, evt. skråninger, klimatiske forhold, regn og vanding, anvendelse samt landbrugsmæssig praksis, inklusiv evt. sædskifte. Det vurderes, at bedriften lever op til BAT.

På ejendommen er der en eksisterende produktion af frilandsgribe. Forholdene vedrørende produktionen er nærmere beskrevet under miljøteknisk beskrivelse (se senere) og i bilag 15 og 16. Desuden er der stillet vilkår om, at produktionen af frilandsgribe foregår i henhold til Landbrugets Byggeblad nr. 95.03-02, revideret juli 2002: "Indretning og drift af udendørs soproproduktion". Der er etableret dobbelt hegning, som beskrevet i bekendtgørelsen for hegning af grise på friland (Veterinærdirektoratets bekendtgørelse nr. 816 af 30. oktober 1997). Dog er der ikke som beskrevet i bekendtgørelsen en afstand på 10 meter mellem ydre hegn og indre hegn op mod offentlig vej. Dette forhold skal rettes i overensstemmelse med bekendtgørelsen, så snart der i sæsonen 2009 udsættes grise på friland. Ifølge bekendtgørelsen skal opsættes skiltning om adgangsforbud, og at fodring af frilandsgribe ikke er tilladt. Denne regel blev i sin tid indført med begrundelse i eventuel smittefare

fra "efterladenskaber" (læs madrester med potentiel kontamination af svinepest) fra turister. Der skal være en indbyrdes afstand mellem skiltene på maksimalt 100 m, og der skal desuden skiltes ved adgangsveje gennem omfangshegnet. Den manglende skiltning skal senest finde sted, når der kommer grise på friland i sæsonen 2009.

Under indtryk heraf vurderer kommunen, at produktionen foregår efter gældende regler og under forhold, hvor der er taget de nødvendige hensyn til det omgivende miljø, herunder naboer.

Vilkår for miljøredegørelser

73. Der skal på bedriften foretages et energieftersyn af et energiselskab eller -konsulent, hvor de energiforbrugende processer i bedriften gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport som indeholder resultater og evt. konkrete energi-spareforslag. Rapporten skal senest den 25. februar 2010 indsendes som kopi til tilsynsmyndigheden.
74. Bedriften skal tilknyttes Energistyring "Erhverv" med automatisk fjernaflæsning af el.

Miljøteknisk vurdering

- miljøredegørelser

Disse vilkår er efter aftale med ansøger indføjede med henblik på at skabe større åbenhed og forståelse for virksomhedens miljøforhold.

Miljø- og ressourcestyling bygger på en helhedsvurdering ud fra et princip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen. Det drejer sig om at minimere anvendelsen af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tabene til omgivelserne bliver så små som muligt under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

For at forbedre den generelle miljømæssige drift er BAT følgende:

- At man gennemgår bedriften med henblik på besparelse på elforbrug og andre energikilder, evt. sammen med sit energiselskab.
- At man fører regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt kunstgødning.
- At vandingssystemet vedligeholdes således, at vandspild undgås.
- At der anvendes energibesparende belysning.
- At opdage og reparere evt. lækager hurtigst muligt.
- At man til stadighed renholder og vedligeholder anlæg og maskiner således, at de altid fungerer optimalt.

Renere teknologi er et bærende element i Husdyrloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man både selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi bl.a. ved at stille krav, når der købes ind.

Renere teknologi sigter blandt andet på:

- At minimere forbrug af energi, vand og andre råvarer pr. produceret enhed.
- At udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige.
- At gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet.

Ved jævnlig aflæsning af energimålere kan man hurtigt danne sig et overblik over energiforbruget og samtidig sikre sig mod uforudsete udgifter. Alene ved at forholde sig kritisk til forbruget kan man erfaringsmæssigt opnå besparelser på op mod 5-10 % af årsforbruget.

Silkeborg Kommunes samlede vurdering

På baggrund af ansøgningsmaterialet samt kommunes registreringer af områdets grundvands-, vandløbs- og naturforhold har kommunen vurderet, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Det er derfor Silkeborg Kommunes opfattelse at:

- udvidelsen kan ske under hensyntagen til de landskabelige værdier.
- driften kan ske uden væsentlig gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.)
- bedriften drives under anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT),
- der er sikret en tilfredsstillende beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsåndringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning.

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger overholder udvidelsen afskæringskriterierne. Derfor meddeler Silkeborg Kommune miljøgodkendelse til bedriften på en række vilkår.

Undersøgte alternativer

Forudsætningerne for den ansøgte udvidelse er at skabe en rentabel produktion på bedriften. Grundlaget herfor er skabt gennem udvidelse af udbringningsarealer i form af ejet jord og forpagtning på i alt 225,24 ha. Det har givet mulighed for at udbygge produktionen på ejendommen. Teknologiudviklingen betinger, at der til stadighed arbejdes mod større enheder, hvor produktiviteten pr. medarbejder er en væsentlig konkurrenceparameter. På lang sigt ville et uændret antal køer derfor betyde en afvikling og udfasning af mælkeproduktionen på ejendommen. Ansøger ejer ikke andre ejendomme, hvor en udvidelse af produktionen ville være mere hensigtsmæssig end på Horsbjergvej 1, både ud fra et miljømæssigt synspunkt og ud fra beliggenheden af markarealer.

Kommentarer til udvidelsen

I for-offentlighedsfasen er det kommet bemærkninger til planerne om udvidelse fra nabo til Horsbjergvej 1, Birgit og Flemming Juul Petersen på Rustrup Skovvej 4, 8653 Them. Derudover har en enkelt borger anmodet om at få udkast til godkendelse tilsendt, når det foreligger.

I 6 ugers høring af naboer og andre parter vedr. udkast til miljøgodkendelse i perioden 20. november 2008 – 9. januar 2009 er der indkommet bemærkninger fra naboen på Rustrup Skovvej 4, 8653 Them. For nærmere beskrivelse af offentlig-hedsperioderne henvises til indledningen i miljøgodkendelsen. Behandling af de indkomne bemærkninger er fremstillet nedenfor, og det fremgår, i hvilket omfang de har givet anledning til ændringer.

Vandforsyning

Der sættes spørgsmålstegn ved, om vandforbrugets betydning for vandtrykket i rørdningen til området fra Virklund Vandværk ikke burde have ført til, at høringen også var sendt til vandværket. Kommunens udgangspunkt er, at der bør foreligge helt særlige omstændigheder for, at et vandværk bør figurere på udsendelseslisten af hensyn til evnen til at levere vand. Silkeborg Kommune har indhentet bemærkninger fra formanden for Virklund Vandværk, som oplyser, at der arbejdes på at få vandforsyningen til Horsbjergvej 1 flyttet over til Gjessø Vandværk. Kommunen vurderer, at det herefter vil være op til parterne at blive enige om vilkår og betingelser, idet kommunen ikke har indvendinger mod, at Horsbjergvej 1 tilsluttes til Gjessø Vandværk. Bemærkningerne giver anledning til, at der indarbejdes et afsnit om vandforsyning i kommunens samlede vurdering i afsnittet energi og vandforsyning.

Landskab

En bemærkning til teksten medfører, at sætningen i den miljøtekniske vurdering af drift og indretning "Det vurderes, at ejendommen Horsbjergvej 1 ligger udenfor de områder, der har særlig interesse, hvad landskabelige værdier angår" erstattes med "Anlægget ligger udenfor landskabelige interesseområder ifølge regionplan 2005 for Århus Amt."

Der er en række kritiske bemærkninger til anlæggets placering i landskabet. I bemærkningerne efterlyses blandt andet en bindende plan for sammensætning af skærmende beplantning omkring anlæg og gyllebeholder. På baggrund heraf er indføjet i miljøgodkendelsens vilkår nr. 4, at der skal være iblandet løvfældende træer med vinterløv og/eller stedsegrønne træer ved nyetablerede beplantninger. Bemærkningerne om en uskøn skrænt umiddelbart nord for stalden fører til, at der indføjes tekst om beplantning af denne i vilkår nr. 4.

Det fremgår i øvrigt af Silkeborg kommunes samlede vurdering, at udvidelsen kan ske under hensyntagen til de landskabelige værdier som uddybet i afsnittet om varetagelse af hensyn til landskab og afsnittet om anlæggets placering og indretning. Kommunen har givet en begrundet vurdering af, at den etablerede og planlagte beplantning omkring staldanlægget og gyllebeholdere sikrer, at ejendommen ikke bliver væsentligt dominerende i landskabet, og at det landskabelige indtryk ikke ændres væsentligt. Det fremgår, at kommunen

vurderer, at der med de stillede vilkår for den nødvendige anvendelse af lys er taget tilstrækkeligt hensyn til omkringboende.

Natur og vandområder

I bemærkningerne stilles en række spørgsmål vedrørende påvirkning af enge, søer og moser i nærområdet og vandoplandet, og kommunens vurderinger hævdes at fremstå udokumenterede. Kommunens kommentarer følger nedenfor.

Udvidelsen af husdyrbruget er i henhold til husdyrlovens bestemmelser vurderet ikke at udgøre en væsentlig risiko for enge og anden natur beskyttet efter naturbeskyttelsesloven § 3. Der er ikke ansøgt om inddragelse af beskyttet natur til aktiviteter i forbindelse med udvidelsen, og det er heller ikke tilladt. Vurderingerne baserer sig dels på, om beskyttelsesniveauerne for natur ifølge husdyrloven er overholdt, dels den værdisætning, som naturarealerne er målsat med i regionplan 2005 for Århus Amt, ophøjet til landsplandirektiv, dels beliggenheden af naturområderne i skov og dels, om der foreligger registreringer af såkaldte rødliste-arter, som evt. vil kræve særlige beskyttelsesforanstaltninger. Dette anser kommunen i det konkrete tilfælde at være tilstrækkelig dokumentation for vurderingerne.

Af hensyn til risikoen for negativ påvirkning af vandområderne er gennemført projektilpasninger og opnået tilnærmelsesvis fosforbalance af hensyn til vandområderne. Der vurderes ikke at være væsentlig risiko for påvirkning med nitrat- og ammoniakkvælstof jf. afsnittet om beskyttede naturtyper i relation til markdrift og afsnittet om beskyttede naturtyper og ammoniakvilkår i relation til anlæg på ejendommen. Bemærkningerne giver ikke anledning til at foretage ændringer.

I bemærkningerne hævdes udspreddning af gylle på udbringingsareal nr. 6 (bilag 5) at være uacceptabel på grund af dræning og skrånende arealer. Arealet skråner mindre end 6 grader og ligger mere end 50 m fra det nedenfor liggende vådområde, hvorfor der ikke vurderes at være risiko for direkte afstrømning af gylle. Der er opnået tilnærmelsesvis fosforbalance på udbringingsarealerne, hvorfor udsivning af fosfor til dræn og nedenfor beliggende arealer vurderes ikke at udgøre en væsentlig risiko for miljøet. De nedstrøms beliggende vandområder vurderes ikke at være særskilt følsomme overfor kvælstofudvaskning fra udbringingsarealerne. Dette er i fuld overensstemmelse med den generelle vurdering af disse forhold for udbringingsarealerne til gødning fra Horsbjergvej 1. Bemærkningerne giver ikke anledning til at foretage ændringer.

Øvrige forhold vedr. anlæg og drift på ejendommen

På baggrund af nabobemærkningerne har kommunen bedt ansøger kontrollere, om ansøgningens oplysninger om heg-

ning og skilthning ved frilandssvinene er korrekte. Resultatet har vist et behov for at uddybe og præcisere vilkår 72 og den tilhørende miljøteknisk vurdering, som kommunen har fundet anledning til at indarbejde i miljøgodkendelsen

I bemærkningerne anføres, at der er tale om en ikke-godkendt produktion. Miljøgodkendelsen samler op på og vil udgøre grundlaget for det fremtidige tilsyn med den herigennem godkendte produktion af frilandssvin og udvidelse af kvægproduktionen i eksisterende bygningssæt på Horsbjergvej 1 og giver derfor ikke anledning til at foretage ændringer.

Bemærkningerne om flueplage fører ikke til ændrede vilkår, da det er vurderet, at fluebekæmpelsen på ejendommen er tilstrækkelig. Dog har kommunen fundet anledning til at uddybe afsnittet om fluer i miljøgodkendelsen under den samlede vurdering.

Der efterlyses vurderinger vedr. transport med hensyn til hyppighed og risiko for uheld. Vilkår 34 og 35 omhandler transport, som er ledsaget af en konkret vurdering i miljøredegørelsen, og der er redegjort for de forhold ved uheld og driftsforstyrrelser, som kommunen har fundet relevant. Transporterne finder sted på veje, der er indrettet til formålet, og kommunen finder ikke begrundelse for at foretage yderligere.

I bemærkningerne efterlyses brugen af bedst anvendelige teknologi (BAT), herunder ammoniak- og lugtbegrænsende foranstaltninger. Forhold vedr. BAT er behandlet i miljøgodkendelsen, og det fremgår af vilkår 16 til 18 og vilkår 21-22, med tilhørende miljøtekniske vurdering, at det valgte staldsystem og teknikken lever op til kravene for lugt og ammoniakreduktion. Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

Der er givet en række bemærkninger og forslag til beredskabsplanen, som kommunen har stillet til rådighed for ansøger. Bemærkningerne om risiko for uheld ved håndtering og opbevaring af gyllen har ført til en præcisering af gyllebeholderens indretning i vilkår 42 og den ledsagende miljøtekniske vurdering. Endvidere er kommunens samlede vurdering af uheld og driftsforstyrrelser som følge af uheld ved håndtering af gyllen blevet uddybet. Kommunen finder ikke anledning til at foretage yderligere som følge af bemærkningerne til beredskabsplanen.

Ansøgers bemærkninger

Efter 6 ugers høringsperioden har ansøger haft miljøgodkendelsen til udtalelse forinden afgørelse i sagen. Ansøgers bemærkninger har ført til enkelte præciseringer af teknisk karakter i miljøgodkendelsen, vilkår om beplantning af skrænt og endvidere, at skæringstidspunktet for natbelysning er flyttet fra kl. 22 til kl. 23 i vilkår 51. Der er også indføjet mulighed for normal-belysning i helt særlige tilfælde om natten af hensyn til

dyrevelfærd og arbejdsforhold, og den ledsagende miljøtekniske vurdering er tilrettet i overensstemmelse hermed. Et ønske om indarbejdelse af nyt vilkår om mulighed for overdækning af de to gyllebeholdere er frafaldet, idet dette efter kommunens opfattelse vil være en så markant ændring af projektet, at en ny landskabsvurdering og partshøring er påkrævet.

Udtalelse fra eventuelle nabokommuner

Der er ca. 125 ha aftalearealer for udbringning af kvæggylle beliggende i Ikast-Brande Kommune. I forbindelse med sagsbehandlingen er Ikast-Brande Kommune derfor d. 14/8 2008 blevet anmodet om en udtalelse om udbringningsarealerne i kommunen. Ikast-Brande har d. 25/8 2008 svaret på anmodningen. Svaret kan ses som bilag 14. I høringssvaret konkluderes det, at det generelle beskyttelsesniveau i Husdyrboven er tilstrækkeligt, og at kommunen ikke vurderer det påkrævet at stille skærpede vilkår til aftalearealerne i Ikast-Brande Kommune.

Påvirkning af omgivelserne

I det følgende behandles det ansøgte i forhold til

- Landskabet
- Naboer (lugt-, støj-, flue- og lysgener m.v.)
- Energi
- Uheld og driftsforstyrrelser
- Jord
- Grundvand
- Overfladevand
- Natur

Varetage af hensyn til landskab

Den nye godkendelsesordning gennemfører VVM-direktivet og IPPC-direktivet for så vidt angår husdyrbrug og samler kravene til ansøgning og myndighedsbehandling med de relevante dele fra bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed og planlovens bestemmelser om landzoneregulering.

Ejendommen er beliggende i det åbne land ca. 1500 m sydøst for Gjessø, som er nærmeste byzone i området. Afstanden til nærmeste fremtidige byzone for Gjessø i forslag til kommuneplan 2009 for Silkeborg Kommune er ca. 800 m. Der er tale om et landskab præget skov og åbne områder med spredt landbrugsbebyggelse.

De væsentligste geologiske interesser i området knytter sig til forståelsen af Søhøjlandets landskabelige udvikling under isens bortsmeltning fra hovedopholdslinjen i Weichsel Istiden. Umiddelbart syd for Rustrup Skov, nær Lovdal ses spor efter isranden ved den såkaldte C2-linje. Her starter en lille smeltevandsdal, der i markante slyngninger bugter sig vestover i retning mod råstofvindingsområdet ved Asklev.

Ejendommen med staldanlæg, gyllebeholder og plansilo ligger relativt højt i forhold til det lavere beliggende område vest for ejendommen. Det er kommunens vurdering, at ibrugtagning af staldtilbygningen til den ansøgte udvidelse ikke giver anledning til væsentlig øget landskabelig påvirkning eller konflikt med det geologiske interesseområde.

Ejendommen ligger udenfor bevaringsværdige kulturmiljøer, rekreative interesseområder, skovrejsningsområder og kirkeindsigtsområde. Ejendommen ligger udenfor skovbyggelinje, sø- og åbeskyttelseslinje, kirkebyggelinje og fortidsmindelinje. Anlægget ligger udenfor landskabelige interesseområder ifølge regionplan 2005 for Århus Amt, og der indgår ikke andre landskabsrelaterede udpegninger, som kan forventes at blive berørt som følge af udvidelsen.

I forbindelse med udvidelsen sker der ingen bygningsmæssige ændringer ud over, at der bygges en ny gyllebeholder på 4000 m³ i bygningsfeltets sydvestlige hjørne. Af hensyn til oplevelsen af anlægget i landskabet er der stillet krav om beplantning omkring staldanlægget og den ny gyllebeholder i overensstemmelse med beskrivelse og oversigtstegninger som anført i bilag 9 og 10.

Det vurderes, at den ny gyllebeholder ikke ændrer afgørende på indtrykket af landskabet, under forudsætning af, at den skærmende beplantning etableres på effektiv måde i overensstemmelse med det stillede vilkår. Samlet vurderer kommunen, at den etablerede og planlagte beplantning omkring staldanlægget og gyllebeholdere sikrer, at ejendommen ikke bliver væsentligt dominerende i landskabet, og at det landskabelige indtryk ikke ændres væsentligt. Ved vurderingen er taget hensyn til, at staldtilbygningen fra 2006 og den planlagte gyllebeholder sker i tilknytning til et allerede eksisterende anlæg på det pågældende sted.

Den ny gyllebeholder overholder gældende afstandskrav, herunder 15 m til offentlig vej og 30 m til naboskel.

Der skal søges om tilladelse til etablering af ny udkørsel fra den ny gyllebeholder til Hørsbjergvej. Silkeborg Kommune har tidligere vurderet adgangsforhold ved ejendommen i forbindelse med zonetilladelse af 5. november 2007 til indretning af gårdbutik på ejendommen (sag nr. 07/20713). Det er kommunens vurdering, at det er muligt at opnå en tilladelse til udkørsel fra den ny gyllebeholder, idet oversigtsforholdene på den pågældende strækning er gode, når der undgås høj beplantning helt ud til vejen.

Det vurderes endvidere, at de stillede vilkår ved bedriftens ophør er tilstrækkelige i forhold til at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende miljømæssig stand herunder hensyn til varetage af landskabelige hensyn.

Naboer – lugt-, støj-, flue- og lysgener m.v.

- lugt

Nærmeste nabobeboelse med landbrugspligt (Rustrup Skovvej 4) ligger ca. 300 m fra ejendommens driftsbygninger med dyr. Nærmeste nabobeboelse, der ikke er omfattet af landbrugspligt (Horsbjergvej 3), ligger ca. 650 meter fra nærmeste driftsbygning med dyr. Geneafstand for lugt i forhold til enkeltbolig er beregnet til 53 meter. Afstanden mellem nærmeste driftsbygning og byzone (Gjessø) er 1522 m, og afstanden mellem nærmeste driftsbygning og samlet bebyggelse er 1512 m (Gjessø). Afstanden til nærmeste byzone/fremtidig byzone i forslag til kommuneplan 2009 er uændret, og afstand til nærmeste potentielt byvækstområde for Gjessø i kommuneplanforslaget er 789 m. Der er beregnet en geneafstand for lugt til de byzone og samlet bebyggelse på henholdsvis 167 og 94 m. Da geneafstanden i alle tilfælde er væsentligt mindre end den reelle afstand, vurderes det, at der ikke opstår lugtgener for omgivelserne ud over det forventelige og acceptable som følge af udvidelsen på ejendommen Horsbjergvej 1. Genegrænser for lugt fremgår af bilag 8.

Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og/eller behandling af staldlugtmissionen, således at lugten uden for ejendommen formindskes.

- Støj

I ansøgningsmaterialet er det beskrevet, at der vil være støj fra kompressor til mælkeanlæg og komvalse. Begge dele er dog placeret indendørs, og i kombination med stor afstand til naboer vurderes det, at der ikke vil opstå støjgener for naboer.

Støj i forbindelse med transporter er behandlet i separat afsnit.

- Fluer mm.

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som straks skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt, hvorfor der stilles vilkår herom.

Der anvendes et fluebekæmpelsesmiddel for at bekæmpe fluelarver i staldafsnit med dyr på dybstrøelse.

Der vurderes at være en tilfredsstillende bekæmpelse af fluer på ejendommen, som er særlig påkrævet, fordi der også er etableret en gårdbutik med kødudsalg på ejendommen. Bekæmpelsen er både biologisk og kemisk, suppleret med hyppig rengøring ved kalvene. Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium opdateres 1 gang årligt.

- Støv

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

- Lys

På ejendommen anvendes der robotmalkning. Dette medfører, at der om natten skal være et vist minimum af lys for at køerne kan orientere sig og gå hen til malkeanlægget.

Da der i foroffentlighedsperioden er indkommet indsigelse fra nabo, som er bekymret for lysgener, er der i forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelsen indhentet oplysninger fra firmaet Sdr. Vissing El, som har leveret beskrivelse om det anvendte lys i staldbygninger. Her er følgende beskrevet: "Der er monteret 120 stk. 2 x 58 W armaturer, som er nedhængt fra åser til ca. 4,5 meters højde. Når alle armaturer er tændt, giver dette et lysudbytte på ca. 150 Lux (middel). Som natlys er der mulighed, via ur, at tænde 12 stk. af disse armaturer, hvilket giver et lysudbytte på ca. 15 Lux (middel). Som sammenligning: der kræves 200 Lux som minimum arbejdsbelysning på en fabrik eller lignende. På et byfortov om natten er der ca. 3-4 Lux".

Silkeborg Kommune har vurderet, at der er behov for nattebelysning for køerne. Under indtryk af, at der er mere end 300 m mellem nærmeste nabobeboelse og ejendommen Horsbjergvej 1, har Silkeborg Kommune endvidere vurderet, at der med det stillede vilkår om nattebelysning og beplantning i tilstrækkelig grad er taget hensyn til de omkringboende.

Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå væsentlig gener for de omkringboende, som kommunen ikke kunne forudse i vilkåret om begrænset belysning mellem kl. 23 og 5, eller såfremt tilsynsmyndigheden i øvrigt finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage en undersøgelse af forskellige lyskilder og muligheder for begrænsning af eventuelle gener.

- Affald

Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen efter de gældende regler. Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over evt. indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen.

Der er udarbejdet et affaldsregulativ for erhvervsaffald gældende for virksomheder i Silkeborg Kommune. Dette regulativ er gældende for ejendommen, hvilket betyder, at man skal

anvende den kommunale modtageplads eller anvende godkendte transportører.

Silkeborg Kommune har ingen indsamlingsordning men en anvisningsordning. I praksis betyder det, at bedriften selv skal lave en aftale med en transportør om at få hentet det sorterede affald og bragt affaldet til et behandlingsanlæg. Transportøren skal være registreret i kommunen, og kommunen skal have en anvisningsaftale med modtageanlægget.

Ønsker man at aflevere enkelte fraktioner til anden bortskaffelsesordning, skal der gives dispensation fra Silkeborg Kommune.

Oplag af affald må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak samt uhygiejniske forhold.

- Transport

Der vil være transporter med levende dyr gennem Gjessø to gange pr. måned. Transporter af husdyrgødning er fordelt over forholdsvis korte perioder om året.

For at mindske gener er der vilkår om, at transporter med husdyrgødning og levende dyr gennem byområder skal foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde som fx høstarbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

I forhold til BAT skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne i øvrigt påvirkes mindst muligt.

Det ansøgte vil betyde en forøgelse af forbruget af foder m.v. og en øget transport til og fra ejendommen. Forøgelsen af antallet af transporter er efter kommunens opfattelse ikke af et omfang, som vil indebære væsentlige forøgede gener for omkringboende.

- Kumulativ effekt

Oplysningerne om kumulation skal bruges i lugtberegningen. Er der andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzone skærpes kravene til geneafstanden i forbindelse med ansøgningen. Det er blevet oplyst, at der ikke er andre ejendomme med over 75 DE indenfor 100 meter i forhold til naboejendomme og 300 m i forhold til samlet bebyggelse og byzone.

- Vurdering vedrørende udendørs svineproduktion

På ejendommen er der en eksisterende produktion af frilandsgrise. Forholdene vedrørende produktionen er nærmere beskrevet under miljøteknisk beskrivelse (se senere) og i bilag 15 og 16. Desuden er der stillet vilkår om, at produktionen af

frilandsgrise foregår i henhold til Landbrugets Byggeblad nr. 95.03-02, revideret juli 2002: "Indretning og drift af udendørs soproduktion". Under indtryk heraf vurderer kommunen, at produktionen foregår efter gældende regler og under forhold, hvor der er taget de nødvendige hensyn til det omgivende miljø, herunder naboer.

Energi og vandforsyning

Ved jævnlig aflæsning af energimålere kan man hurtigt danne sig et overblik over energiforbruget og samtidig sikre sig mod uforudsete udgifter. Alene ved at forholde sig kritisk til forbruget kan man erfaringsmæssig opnå besparelser på op mod 5-10 % af årsforbruget. Derfor er der stillet vilkår om at der skal foretages et energieftersyn af et energiselskab eller – konsulent og bedriften skal tilknyttes Energistyring "Erhverv" med automatisk fjernaflæsning af el.

Vandforsyningen kommer i dag fra Virklund Vandværk. Af hensyn til den fremtidige vandforsyning overvejer vandværket at få vandforsyningen til Horsbjergvej 1 flyttet over til Gjessø Vandværk. Kommunen vurderer, at det herefter vil være op til parterne at blive enige om vilkår og betingelser, idet kommunen ikke har indvendinger mod overflytning af vandforsyningen.

Energi og kategorisering

Silkeborg Kommune fastlægger tilsynsindsatsen ud fra principperne for et differentieret tilsyn. Derfor vil alle virksomheder og landbrug blive delt op i 3 kategorier, og miljøtilsynet vil blive gennemført ud fra behovet på den enkelte bedrift. Et af kriterierne for at bedriften kan indplaceres med karakteren høj indenfor systematik og information er bl.a., at bedriften udfører en miljøredegørelse eller grønt regnskab. En bedrift placeret i niveau 1 vil modtage færre og mindre omfattende kontrollerende tilsynsbesøg end en tilsvarende bedrift placeret i niveau 2, som igen får mindre kontrollerende tilsyn end en tilsvarende bedrift i niveau 3.

For at forbedre den generelle miljømæssige drift er BAT følgende:

- At man gennemgår bedriften med henblik på besparelse på el-forbrug og andre energikilder, evt. sammen med sit energiselskab
- At man fører regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt kunstgødning.
- At vandingssystemet vedligeholdes således, at vandspild undgås
- At der anvendes energibesparende belysning
- At man opdager og reparere evt. lækager hurtigst muligt.
- At man til stadighed renholder og vedligeholder anlæg og maskiner således, at de altid fungerer optimalt.

Det er kommunens opfattelse, at landmanden igennem god landmandspraksis og via uddannelse og dygtiggørelse indenfor landbrugsdriften mm. overholder kravet om BAT.

Uheld og driftsforstyrrelser

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Det skal derfor sikres, at der ved utilsigtet start ikke pumpes gylle udenfor tanken. Ligesom overpumpningen skal ske under opsyn. Da der ikke er fastmonteret gyllepumpe på gyllebeholderne, er der ikke mulighed for ved uheld at starte en pumpe, som tømmer beholderen. Al gylle fra beholderne suges op af tankvogne eller gyllevogn. Der ligger ingen vandløb i området ved ejendommen, og det vil derfor være muligt at samle /suge gyllen op uden risiko for vandmiljøet.

Udover at være BAT, så er det Silkeborg Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan vil være til stor hjælp for landmanden, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til små hændelser som f.eks. oliespild og store som f.eks. brand, hærværk o.l.

Det giver landmanden en mulighed for at gennemgå sin drift og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift, således at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres.

Planen skal ikke kun omfatte de uheld der kan ske på selve ejendommen, men skal ligeledes omfatte f.eks. beredskab i forbindelse med transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Planen skal gennemgås med de ansatte mindst 1 gang hvert år, ellers går planen i glemmebogen, og planen skal gennemgås med nyansatte, når de tiltræder.

Endvidere er planen kun anvendelig hvis man kan få fat i den, derfor stilles der krav om at den skal være let tilgængelig og synlig.

Jord

For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der krav om, at al håndtering af gylle foregår under opsyn samt at håndteringen foregår på en sådan måde, at evt. gener begrænses. F.eks. at der først sker omrøring af gyllebeholderen, kort tid før beholderen skal tømmes f.eks. ved udspreddning.

Det vurderes, at gyllevogne med egen sugepumpe og tilbageløb vil medføre tilstrækkelig sikkerhed for, at der ikke sker spild af husdyrgødning.

For at undgå forurening pga. af spild eller uheld skal overjordisk oplag af olier, opbevares på tæt bund og uden mulighed for afløb. Da der endvidere er stor risiko for spild på jorden, hvor traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes brændstof mm, er der stillet krav om, at stedene skal være udformet således, at der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Det er kommunens vurdering, at der er en miljømæssig risiko forbundet med vask af maskiner og ikke mindst sprøjteudstyr. Der er derfor stillet vilkår om, at vask skal ske på en vaskeplads med afløb til en opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning. Herved vil vaskevandet blive ført til gyllebeholderen og udspredd med gyllen, hvilket vil være en miljømæssigt bedre løsning.

Ved påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler skal der drages omsorg for, at der ikke er mulighed for "tilbage sug". Der må derfor aldrig tages vand direkte fra en brønd / boring, et vandløb eller en sø. Det kan tillades, at der tages vand fra hydrant (markvanding), hvis påfyldningsslangen er forsynet med kontraventil.

Der er ligeledes stillet vilkår om, at vaskepladsen skal anvendes ved påfyldning af sprøjtemidler, når påfyldning foregår på ejendommen.

Det vurderes, at driften med de stillede vilkår lever op til BAT samt at de stillede vilkår vil være tilstrækkelige til at sikre jord i mod spild mm.

Grundvand

Håndtering af gødning foregår som gylle og dybstrøelse. For at sikre, at gyllen udbringes så tæt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimalt næringsstofoptag og størst vækst, er der stillet krav om tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Det er vurderet, at der er sikret tilstrækkelig opbevaringskapacitet for gylle, såfremt der på selve ejendommen er minimum 9 måneders opbevaringskapacitet. Opbevaringskapaciteten efter udvidelsen rækker til mindst 9 måneder.

Med hensyn til udvaskning af nitrat i nitratfølsomme indvindingsområder for drikkevand er der ca. 70 ha af udbringingsarealet, som ligger i nitratfølsomt indvindingsområde for drikkevand. Der er foretaget projektilpasning med anvendelse af ekstra efterafgrøder og et særligt grundvandssædskifte på visse af markerne for at sikre, at indholdet af nitrat i det vand, som forlader rodzonen, ikke overstiger 50 mg pr. liter.

På de marker, hvor der anvendes et særligt grundvandssædskifte, er der anvendt en standardforudsætning med vårkorn med udlæg af efterafgrøde/miljøgræs på 80 % af arealet in-

denfor det pågældende sædskifte. Vårkorn med 80 % miljøgræs er beregnet til at have et udvaskningsindex på 75 i forhold til andre sædskifter. Det forudsættes derfor, at der anvendes et sædskifte med 80 % miljøgræs, men hvis det kan dokumenteres, at der opnås et udvaskningsindex for de pågældende marker på højst 75 på andre måder, er der metodefrihed til at bruge andre virkemidler. Miljøgræsset på 80 % af arealet indenfor grundvandssædskiftet kan ikke tælle med i hverken pligtige efterafgrøder eller de i vilkår nævnte 4 %-point ekstra efterafgrøder.

De marker, som ikke indgår i grundvandssædskiftet, er forudsat dyrket således, der er et udvaskningsindex på højst 92. Det indgår i standardforudsætningerne for dette udvaskningsindex, at andelen af sædskiftegræs i det pågældende sædskifte er ca. 40 %.

Når det i ansøgningssystemet er beregnet, at indholdet af nitrat i det vand, som forlader rodzonen i nitratfølsomt indvindingsområder for drikkevand, ikke overstiger 50 mg pr. liter, bygger det på den væsentlige forudsætning, at der på bedriftens udbringningsarealer anvendes 4 %-point flere efterafgrøder end forudsat i Plantedirektoratets generelle regler om pligtige efterafgrøder. Fra efteråret 2008 gælder, at Plantedirektoratets generelle krav er 14 % efterafgrøder. Det kan ikke udelukkes, at de generelle regler for pligtige efterafgrøder senere ændres. Derfor er vilkåret om efterafgrøder udformet således, at der skal være 4 %-point flere efterafgrøder end i Plantedirektoratets generelle regler.

I områder med almindelige drikkevandsinteresser, vurderes de generelle harmoniregler at være tilstrækkelige til at sikre grundvandet i disse områder.

BAT og godt landmandskab i forhold til udbringning er bl.a. følgende tiltag:

- at man afstemmer den producerede husdyrgødning med udsprængningsarealet og afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt kunstgødning
- at udbringning af gødning mm. skal foretages så tæt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimalt næringsstoffoptag og størst vækst
- at man anvender BAT med hensyn til de maskiner man anvender til udsprængning og om nødvendig nedpløjning af husdyrgødningen
- at man ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræber at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold dvs. kølig, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning.

Det vurderes, at driften med de stillede vilkår lever op til BAT.

Overfladevand

- Vandløb

Udbringningsarealerne for husdyrgødning ligger i oplandet til Funder Å, der er en del af Gudenå vandsystem. Kun enkelte af arealerne ligger tæt på et mindre tilløb til Funder Å. Det er vurderet, at ingen af bedriftens udbringningsarealer for husdyrgødning har en hældning på mere end 6 % ned mod vandløb. Det vurderes derfor, at erosion af udbragt husdyrgødning til vandløbene under kraftige regnskyl ikke udgør nogen større risiko, såfremt der opretholdes en dyrkningsfri bræmme på 2 m, jf. Vandløbslovens § 69. Der vurderes derfor endvidere, at flora og fauna i vandløb i området ikke vil blive påvirket som følge af udvidelsen, og at udvidelsen ikke vil være i strid med vandløbsmålsætningerne i området. Det er dog altid landmandens ansvar at sikre, at der ikke opstår fare for afløb af gylle eller gyllefraktioner til vandløb.

- Fjord- og søopland

Langt hovedparten af bedriftens udbringningsarealer for husdyrgødning ligger i oplandet til Randers Fjord.

Målsætningerne for fjorden er ikke opfyldt. Fjorden er påvirket af for store tilløb af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra oplandet, som bl.a. stimulerer væksten af planteplankton og algebevoksninger på bundplanterne og dermed har en negativ effekt på miljøtilstanden i fjorden.

Næringsstoffbelastningen vanskeliggør derfor opfyldelsen af målsætningerne for fjorden. Hovedparten af næringsstoffene fra oplandet kommer i dag fra diffuse kilder, herunder især landbruget, mens bidraget fra byer og industri er blevet væsentligt reduceret via spildevandsrensning.

Kvælstof i forhold til fjord- og søopland

Beskyttelsen af overfladevand med hensyn til kvælstof foregår i ansøgningssystemet gennem opdeling af alle markarealer i nitratklasser. Beskyttelsesniveauet afhænger af sårbarheden af slutrecipienten samt af reduktionspotentialet, der er et udtryk for forskellen mellem den mængde nitrat, der kommer fra rodzonen og den mængde nitrat, der ender i vandområdet. Alle udsprængningsarealer ligger udenfor nitratklasse 1, 2 og 3, som er de N-følsomme områder i forhold til hav & fjord. Det vil sige, at det generelle beskyttelsesniveau i forhold til overfladevand (Randers Fjord) er overholdt, fordi reduktionspotentialet er højt (reduktion af nitrat til frit atmosfærisk kvælstof) mellem mark og recipienten.

Silkeborg Kommune har i det konkrete tilfælde vurderet, at den kvælstofreduktion på 75-100 %, som er lagt til grund i ansøgningssystemet, svarer til den reelle reduktion af kvælstof fra arealerne som følge af undergrundens reduktionspotentia-

le i området og vandets passage gennem flere kvælstofreducerende søer.

Ifølge den indsendte ansøgning viser beregning, at det maksimale dyretryk, DE_{max} , er 1,69 DE/ha og det reelle dyretryk, DE_{reel} for ansøgt drift, er 1,64 DE/ha.

Da DE_{reel} er mindre end eller lig med DE_{max} , er beskyttelsesniveauet vedrørende nitrat-overfladevand overholdt uanset, hvad de følgende udvaskningsberegninger viser. Dog viser udvaskningsberegningen af N beregnet via Farm-N en udvaskning på 71,0 kg N/ha i før-situationen og en udvaskning på 67,4 kg N/ha i efter-situationen. Der sker altså et fald i N-udvaskningen på 3,6 kg N/ha, som følge af de virkemidler, som er brugt for at sikre beskyttelsen af grundvand i nitratfølsomme indvindingsområder for drikkevand.

Der ligger ikke indskudte søer i eller udenfor internationale beskyttelsesområde, hvor kvælstof anses for regulerende faktor i forhold til algevækst og dermed styrende risiko- eller påvirkningsfaktor i forhold til opfyldelse af målsætningen for vandområderne.

Fosfor i forhold til fjord- og søopland

Alle bedriftens udbringsarealer for husdyrgødning ligger i opland til Natura 2000 områder, der er overbelastet med fosfor. Desuden ligger størstedelen af udbringningsarealet i opland til fosforfølsomme søer, herunder habitatudpegede søer.

I ansøgningssystemet er det beregnet, at den samlede tilførsel af fosfor gennem husdyrgødning er 6237,38 kg P, som fordeles på ejendommens 230,7 ha udbringningsareal. Der tilføres således 27,0 kg P pr. ha gennem husdyrgødning. Det er endvidere beregnet, at fraførslen gennem afgrøder vil være 25,3 kg P pr. ha. Der vil altså være et fosforoverskud på 1,80 (lille afrundingsunøjagtighed) kg P pr. ha. Dette overskud overholder de generelle afskæringskriterier for fosfor i ansøgningssystemet.

I første version af ansøgningen om miljøgodkendelse blev anvendt den særlige regel om tilførsel af op til 2,3 DE pr. ha, som der gives hjemmel til i de generelle harmoniregler. Dette ville have medført et fosforoverskud på 16,3 kg P pr. ha. Da flere af udbringningsarealerne afvander via søer i Silkeborgområdet, som er følsomme overfor fosfor, har Silkeborg Kommune vurderet, at et overskud af denne størrelsesorden fra det konkrete projekt udgør en væsentlig risiko for miljøet.

Der er derfor gennemført en projektilpasning, hvor der er arbejdet i retning af fosforbalance for udbringningsarealerne. Det har medført, at fosforoverskuddet er nedbragt til ovennævnte 1,8 kg P pr. ha. Silkeborg Kommune har vurderet, at dette niveau i den konkrete sag yder en tilstrækkelig sikkerhed

for, at fosforfølsomme søer i og udenfor habitatområder ikke påvirkes i ugunstig retning i forhold til deres udpegningsgrundlag og kvalitetsmål.

Det indgår i forudsætningerne om fosforberegning, at malkekøerne fodres med maksimalt 4,24 g fosfor pr. FE. Der er derfor stillet vilkår herom samt om dokumentation for det maksimale indhold.

I ansøgningssystemet er det beregnet, at den totale tilførsel af fosfor gennem husdyrgødning efter udvidelsen vil være 35 kg mindre end det generelle krav (generelle afskæringskriterier) i Husdyrloven. Der er altså en sikkerhedsmargin på i alt 35 kg fosfor i forhold til det generelle krav i ansøgningssystemet.

Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation herfor fra de sidste 5 år f.eks. i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber, så det kan kontrolleres, at forudsætninger vedr. fosforberegninger kan overholdes.

Afsætning af kvæggylle til aftalearealer sker i alle tilfælde til arealer, hvor der ikke kræves udarbejdet en arealgodkendelse (§ 16-godkendelse). Da der maksimalt kan afsættes 1,4 DE pr. ha til aftalearealer (sammenlignet med den generelle harmonigrænse på 1,7 DE pr. ha egne udbringningsarealer på kvægbrug), vil der til aftalearealer blive tilført mindre fosfor end til egne og forpagtede udbringningsarealer. Da indholdet af fosfor i afsat kvæggylle i det konkrete tilfælde er 17,06 kg P pr. DE, kan det beregnes, at der til aftalearealer maksimalt kan udbringes 23,88 kg P pr. ha, hvis der bruges maksimal mængde importeret kvæggylle fra Horsbjergvej 1. Denne tilførsel vil for alle relevante sædskifters vedkommende sikre, at der er balance mellem tilført og fraført fosfor på aftalearealerne.

Samlet set vurderes det med hensyn til fosfor, at der ikke er nogen betydende risiko for tab af fosfor til fosforfølsomme søer eller andre recipienter nedstrøms, herunder Randers Fjord som følge af udvidelsen.

- Internationale naturbeskyttelsesområder

I forhold til overfladevand er Randers Fjord udpeget som EF-fuglebeskyttelsesområde, Ramsarområde og EF-habitatområde og af den grund er kommunen internationalt forpligtet til at beskytte og bevare plante- og dyrearter, levesteder for plante- og dyrearter, samt naturtyper af international værdi.

Ramsarområder er vådområder med rigt fugleliv og så mange vandfugle, at de har international betydning. Områderne er indeholdt i EF-fuglebeskyttelsesområde. EF-fuglebeskyttelsesområde er områder, der har til formål at beskytte og forbedre levevilkårene for de vilde fuglearter i EU.

EF-habitatømråder er områder, der er udpeget på baggrund af naturtyper og arter, som er af betydning for EU.

Tilladelser til aktiviteter i eller udenfor internationale naturbeskyttelsesområder må ikke kunne forringe områdets naturtyper og levestedeme for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for. I Ramsarområder skal beskyttelsen af områdene tillige fremmes.

Ingen af udspretningsarealerne ligger indenfor dette område, men ejendommen og udspretningsarealerne ligger i oplande-til Randers Fjord.

Det er vurderet, at udvidelsen ikke vil forringe områdets naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter som de internationale naturbeskyttelsesområder er udpeget på baggrund af.

- Kumulativ effekt

I forhold til den kumulative effekt vurderes det, at bedriften ikke i sig selv kan påvirke fjordområdene, men i kumulation med de øvrige landbrug i oplandet kan der være en påvirkning. Da ejendommen overholder de generelle landbrugsregler, er det vurderet, at udvidelsen ikke vil medvirke til en væsentlig forringelse af forholdene i havområdene.

Udvidelse af husdyrproduktionen på ejendommen medfører ikke væsentlige påvirkninger af vandløb, søer og kystvande. Bedriften overholder de generelle landbrugsregler. Det vurderes derfor, at udvidelsen med det anviste reduktionsniveau for kvælstof og fosfor på bedriften i kumulation med andre projekter er i overensstemmelse med regionplanens målsætninger og habitatdirektivet, hvad angår de ferske overfladevande og de marine områder.

Det vurderes samlet for overfladevand, at det ansøgte projekt overholder det fastlagte beskyttelsesniveau for Randers Fjord.

Natur

- Arealstatus

Ejendommen og driftsbygningerne ligger i et område, der i regionplanen er udpeget som jordbrugsområde.

- Økologiske sprednings korridorer

Nogle af ejendommens marker ligger i spredningskorridor for vilde dyr (marker nord for Gjessø og vest for Gjessøvej). Spredningskorridoren er udpeget for at modvirke fragmenteringen af naturområder og forbedre spredningsmulighederne for den vilde flora og fauna. Afhængig af særlige arters spredningsbehov kan læhegn med "fodpose", ekstensivt drevne landbrugsarealer samt etablering af vandhuller og dyrknings-

frie bræmmer langs vandløb medvirke til forbedring af særlige arters spredningsmuligheder i landskabet.

Det vurderes, at ændringerne som følge af udvidelsen ikke medfører nogen væsentlig ændring i spredningsvilkårene for vilde dyr.

- Fredede fortidsminder

Mellem mark 10 og 15 ligger en fredet fortidshøj. Desuden er der en fredet fortidshøj lige øst for mark 9. Der gøres opmærksom på, at der i henhold til § 29f i Museumsloven ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) på gravhøje og inden for en afstand af 2 m fra dem. Jf. § 18 i Lov om naturbeskyttelse må der endvidere ikke etableres ny beplantning eller foretages lignende ændring i tilstanden af arealet inden for 100 meters afstand fra gravhøje, medmindre kommunen meddeler dispensation hertil.

- Beskyttede sten- og jorddiger

Såfremt der er beskyttede diger efter Museumslovens § 29a på ejendommens arealer, gøres opmærksom på, at disse ikke må ændres eller fjernes uden kommunens tilladelse.

- Beskyttede naturtyper i relation til markdrift

På de vedlagte kort (bilag 5 og 6) er angivet, hvilke naturtyper der er registreret efter § 3 i Lov om naturbeskyttelse, og hvilke af disse der er udpeget efter § 7 i lov om husdyrbrug i nærheden af ejendommen og udbringningsarealer for husdyrgødning.

Udbringning af flydende husdyrgødning på marker beliggende i en afstand på under 1000 meter fra et § 7 areal er omfattet af krav om nedfældning efter husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 24 og 38. Flere af ejendommens marker vil være omfattet af krav om nedfældning.

Naturområder (søer, vandløb, heder, moser og lignende, strandenge og strandsumpe, ferske enge og overdrev) der er beskyttede i henhold til § 3 i Lov om naturbeskyttelse må generelt ikke tilføres gødningsstoffer.

Ferske enge og overdrev må dog anvendes som før lovens ikrafttræden i 1992. Det vil sige at driften af arealerne ikke må intensiveres i forhold til årene før 1992. Dette indebærer bl.a. at de to naturtyper højst må tilføres samme mængde gødning som i perioden op til 1992. Naturenge og overdrev vil normalt slet ikke eller kun i beskedent omfang blive tilført gødningsstoffer. Kontakt evt. kommunen for uddybende information vedr. drift af beskyttede naturområder.

Der er ikke registreret § 3-naturtyper indenfor udbringningsarealet.

På baggrund af ansøgningen vurderes udvidelsen ikke at indebære væsentlige ændringer i markdriften. Markdrift i form af omlægning, gødsning, behandling med plantebeskyttelsesmidler og andre jordbrugsaktiviteter antages derfor ikke at give anledning til øget påvirkning af områdets beskyttede naturtyper.

Enkelte af ejendommens udbringningsarealer ligger tæt på habitatudpegede skovområder (Silkeborgskovene og Skærbæk Plantage). Som minimum er der dog en offentlig vej som adskillelse mellem markarealer og habitatområder. Silkeborg Kommune vurderer på den baggrund, at udbringning af husdyrgødning tæt på habitatområderne ikke vil medføre nogen påvirkning af habitatområderne i negativ retning.

- Beskyttede naturtyper og ammoniakvilkår i relation til anlæg på ejendommen

Hovedreglen med den nye miljøgodkendelsesordning er, at der i kraft af den generelle reduktion af ammoniaktabet og etablering af bufferzoner om udpegede naturområder (§ 7 arealer), er taget de nødvendige hensyn til naturområder efter § 3 i naturbeskyttelsesloven.

I ansøgningssystemet er det beregnet, at udvidelsen medfører en meremission fra ejendommen på 2383 kg N pr. år, således at den samlede emission bliver på i alt 4280 kg N. Heraf kommer 1001 kg fra eksisterende stalde, 2022 kg fra stalde, hvor der sker ændringer i dyrehold, 1060 kg fra lagre af flydende husdyrgødning og 197 kg fra lagre af fast husdyrgødning.

I forhold til kravet om 15 % reduktion i ammoniakfordampning er det beregnet, at de anvendte virkemidler (gyllekøling i eksisterende kostald, skrabning af spalter i gangarealer og dyr på græs uden for udbringningsarealer) betyder en reduktion i ammoniakfordampningen fra stald- og opbevaringsanlæg, som er 245 kg mere end lovens minimumskrav.

Ca. 800 m nordøst for ejendommen ligger en lille højmosé i et skovområde. I ansøgningssystemet er det beregnet, at der som følge af udvidelsen vil være en merdeposition af ammoniak på 0,27 kg ammoniak-N pr. ha. Dette niveau ligger under de retningslinier, som er afstukket i bilag 3 til godkendelsesbekendtgørelsen. Silkeborg Kommune har for det pågældende naturareal vurderet, at der i højmosén ikke er registreret et naturindhold, som indikerer, at det generelle beskyttelsesniveau ikke er tilstrækkeligt. Silkeborg Kommune vurderer derfor, at mosén ikke vil blive væsentligt påvirket som følge af udvidelsen.

Med hensyn til øvrige § 7-områder ligger alle staldafsnit og opbevaringslagre længere væk end 1000 meter fra det nær-

meste § 7-naturområde, som er et hedeareal ved Kollebakker. Ifølge bilag 3 til godkendelsesbekendtgørelsen er der fastlagt et beskyttelsesniveau på 1000 m fra de i Husdyrlovens § 7 nævnte områder. Da dette beskyttelsesniveau er overholdt, har Silkeborg Kommune vurderet, at øget ammoniakfordampning som følge af udvidelsen ikke vil medføre, at det nævnte hedeareal påvirkes væsentligt.

Der ligger små § 3-beskyttede mose-, hede og overdrevsarealer indenfor 1000 m fra anlæg på ejendommen, men da ingen af dem er A-målsatte og registrerede med særlig ammoniakfølsomt naturindhold, er det vurderet, at der er taget de nødvendige hensyn sårbar § 3-natur i nærområdet.

Nærmeste habitatområde, H 181 Silkeborgskovene ligger ca. 1500 m nord for ejendommen. Det vurderes, at denne afstand er så stor, at der ikke kan være nogen betydende påvirkning fra luftbåret ammoniak i området som følge af udvidelsen, og at yderligere beregninger ikke kan føre til andet resultat.

Samlet set har Silkeborg Kommune vurderet, at udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig merbelastning af de vigtigste beskyttede naturtyper i nærområdet og habitatområder.

- Kumulativ effekt

Da der ikke forekommer naturområder med en højere merdeposition af ammoniak end 0,3 kg N pr. ha, har det ikke været relevant at kontrollere, om der er andre husdyrbrug med over 75 DE i samme bufferzone i forhold til sårbare § 7-områder.

- Artsfredninger, rødlistearter og Bilag IV-arter

På og umiddelbart op til husdyrbrugets anlæg og arealer har kommunen ikke registreret forekomster af planter og dyr omfattet af artsfredning, eller som er optaget på nationale eller regionale rødlistelister eller bilag IV-arter.

En række dyr, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på egnen omkring landbruget. På baggrund af "Faglig rapport nr. 322" fra DMU samt kommunens øvrige kendskab vurderes umiddelbart, at det kan være odder, markfirben, spidssnudet frø, løgfrø, vandflagermus og langøret flagermus. Udvidelsen vurderes at have en neutral effekt for de nævnte arter.

Silkeborg kommune vurderer at udvidelsen af bedriften ikke giver anledning til fastsættelse af specielle retningslinjer for naturbeskyttelse. Udvidelsen vurderes samlet ikke at være i strid med regionplanens retningslinjer for naturbeskyttelse.

Silkeborg Kommune har derfor samlet vurderet,

- at udvidelsen ikke væsentligt vil forringe tilstanden af beskyttede naturtyper såvel i som udenfor NATURA 2000-områder, og
- at det på baggrund af den eksisterende viden om arternes udbredelse må antages, at udvidelsen ikke væsentligt vil forringe tilstand og levevilkår for truede plante- og dyrearter.⁶

Vurdering med hensyn til til- og fravalg af BAT-teknologier (BAT = bedst tilgængelige teknik)

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen om miljøgodkendelse er der foretaget en vurdering af anvendte virkemidler til begrænsning af skadelig miljøpåvirkning. Desuden er foretaget en vurdering af begrundelser for fravalg af virkemidler. Vurderingen har til hensigt at belyse, om der på ejendommen / bedriften er anvendt bedst tilgængelig teknik, dvs. en teknik som under indtryk af økonomisk proportionalitet i videst mulig omfang begrænser skadelige miljøpåvirkninger. De vigtigste anvendte virkemidler er:

Virkemiddel	Effekt
Gyllekøling	Reducerer potentielt ammoniakfordampningen fra gyllekanaler med 30 %
Skrabeanlæg af spaltegulve i gangarealer	Reducerer ammoniakfordampningen fra staldanlæg med 20 % i forhold til referencesystemet med almindelige spalter uden skrabning
Skærpede harmonikrav	Af hensyn til opnåelse af uændret niveau for fosforoverskud er muligheden for brug af særreglen om 2,3 DE/ha fravalgt
Fodring med mindre fosfor end standard	Der fodres med maksimalt 4,24 g P pr. FE. Standard er 4,43 g P pr. FE.

Andre BAT-teknologier er fravalgt med følgende begrundelser:

Virkemiddel	Begrundelse for fravalg
Gylleforsuring	Ikke proportionelt, når der ikke bygges nye stalde
Kemisk luftvasker	Kan ikke anvendes ved naturlig ventilation

Biologisk luftvasker	Kan ikke anvendes ved naturlig ventilation. Lugt er normalt et større problem i svinebesætninger
Mere effektiv fodring i relation til ammoniakfordampning	Anvendes delvist i fodeplanlægningen, men er svært at styre ved anvendelse af meget grovbyr
Fast overdækning af gyllebeholdere	Normalt ingen problem med flydelag i kvæggylle
Ændring af ventilationsafkast	Kan ikke anvendes ved naturlig ventilation

Silkeborg Kommune vurderer, at der med ovennævnte til- og fravalg er lægt de nødvendige forholdsregler under indtryk af økonomisk proportionalitet.

Mangler i vurderingsgrundlaget

Miljøgodkendelsen og vurderingerne bygger på oplysninger, der er modtaget fra ansøger. Kommunens egne oplysninger om områdets natur- og miljøforhold og områdets sårbarhed over for påvirkninger fra bedriften indgår – tillige med regionplanens målsætninger og retningslinier – i vurderingene.

Der er lagt vægt på, at merbelastningen fra det konkrete projekt på de undersøgte natur-, vand- og grundvandsområder enten ikke optræder, reduceres eller er ubetydelig. Kommunen finder det derfor ikke påkrævet eller relevant at uddybe dokumentationen af kumulative forhold som fx udvikling i dyretæthed i de bedømte områder.

I 2009 vedtages statslige vandplaner med miljømål for overfladevand og grundvand og indsatsprogrammer for den indsats, der skal til for at opfylde miljømålene i 2015. På den baggrund udarbejder kommunalbestyrelsen en handleplan, hvori det konkretiseres, hvorledes indsatsen skal ske i den enkelte kommune.

Sammenfattende gælder for udvidelsen, at kommunen vurderer, at der ikke er væsentlige mangler i de foreliggende oplysninger, og som kan forventes at føre til et andet resultat, og at alle afgørende miljø- og naturpåvirkninger indgår i vurderingen af dyreholdet.

Miljøteknisk beskrivelse

Oplysninger om ansøger og ejerforhold

Navn: Hans Skovgaard Pedersen, Horsbjergvej 1, 8653 Them
Adresse for ansøgt ejendom: Horsbjergvej 1, 8653 Them
Telefon: 86847070
Mobil: 61549230
E-mail: joan@butik-skovgaard.dk

Eneste bygningsmæssige ændring er opførelse af en ny gyllebeholder.

Opstart af anlægsarbejder: Så snart miljøgodkendelsen foreligger
Byggeri forventes afsluttet: Så hurtigt som muligt i relation til byggefirmaets arbejdsmæssige situation
Driftsstart gyllebeholder: Så hurtigt som muligt efter etableringen

Der er gårdbutik på ejendommen, hvor der bl.a. sælges kød fra frilandsgribe.

Oplysninger om ejendommens placering

Ejendommen er placeret i landzone.

Ejendommens staldanlæg og gyllebeholdere er placeret i primær jordbrugsområde.

I forbindelse med udvidelsen opføres en ny gyllebeholder på 4000 m³. Der skal søges separat om tilladelse til ændring af tilkørselsforhold til den nye gyllebeholder. Bortset fra ny gyllebeholder sker der ingen bygningsmæssige ændringer af driftsbygninger til dyr.

På ejendommen er der en eksisterende produktion af frilandsgribe. Der er medtaget vilkår om, at produktionen skal foregå i henhold til retningslinjerne i Landbrugets Byggeblad nr. 95.03-02.

Da der er folde til frilandssvin, som ligger nærmere end 50 m fra skel til ejendom med nabobeboelse, kræves der i henhold til § 5, stk. 4 i "Bekendtgørelse nr. 1695 af 19/12 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v." dispensation fra afstandskravet på 50 m. Dispensationen er betinget af, at beboerne på den berørte naboejendom afgiver skriftlig tilladelse til afvigelsen. I ansøgningsmaterialet til miljøgodkendelsen er der vedlagt underskrevet erklæring fra nabo Mogens Thranæs, Horsbjergvej 2, 8653 Them, hvor Mogens Thranæs accepterer, at afstanden mellem folden med frilandssvin og nabobeboelsen sættes ned til 50 m. Betingelserne i ovennævnte bekendtgørelse er således overholdt.

Nærmere retningslinjer for den udendørs produktion af frilandsgribe er beskrevet i ansøgningsmaterialet og kan ses som bilag 15.

Oversigt over skærmende beplantning og belysningsforhold:

	Nudrift	Ansøgt drift
Afskærmende beplantning (bredde + træartsvalg)	3-rækket løvtræhegn	3-rækket løvtræhegn
Belysningsforhold	Lys i stald i tidsrummet 5-22, øvrig tid vågelys Ellers kun lys efter behov	Lys i stald i tidsrummet 5-22, øvrig tid vågelys Ellers kun lys efter behov

Landskabelige hensyn

Ejendommen er beliggende i det åbne land ca. 1500 m sydøst for Gjessø, so mer nærmeste byzone i området.

Afstandsforhold fra ejendommens "ydre punkter" til relevante områdetyper	
Nærmeste nabo uden landbrugspligt	652 m
Byzone	1522 m
Samlet bebyggelse i landzone	1515 m

Afstandsforhold fra staldbygning/gyllebeholder:	
Fælles vandindvindingsanlæg	> 50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	> 25 m
Vandløb (herunder dræn) og søer	> 15 m
Offentlig vej, privat fællesvej	> 15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25 m
Naboskel	> 30 m
Beboelse samme ejendom	> 15 m

Husdyrgødning

Årlig produktion af husdyrgødning til gyllebeholder efter udvidelsen:

Efter udvidelsen produceres årligt ca. 10.300 m³ gylle inkl. drikkevandsspild og vaskevand, der ledes til gyllebeholder. Af denne mængde stammer 1000 t fra spildevand fra vaskeplads.

Opbevaringskapacitet for gylle				
Beholder	Opført	Sidst kontrolleret	Størrelse m ³	Lagerandel %
Gyllekanal/fortank			1400	15
Gylletank	1991	2004	1000	10
Gylletank	2003	-	3500	35
Ny gylletank	-		4000	40
I alt			9900	100

Der opbevares og anvendes ikke slam eller andet affald.

Påfyldning af gyllevogne o.l. foregår med gyllevogne, som har påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.

Gylleudbringning foretages med slangeudlægning eller nedfældning.

Efter udvidelse afsættes årligt kvæggylle fra 115,66 DE til aftalearealer.

Der afsættes følgende til de enkelte modtagere:

Arne Nielsen, Grønsøvej 3, 7441 Bording: 43,42 DE fordelt på 124,99 ha svarende til 0,35 DE pr. ha

Ørevadgård I/S, Høgdalsvej 13, 8600 Silkeborg: 50,68 DE fordelt på 36,2 ha svarende til 1,4 DE pr. ha

Peter Villadsen, Rustrupvej 33, 8600 Silkeborg: 21,56 DE fordelt på 15,4 ha svarende til 1,4 DE pr. ha

Årlig produktion af husdyrgødning af dybstrøelse:

Efter udvidelsen produceres årligt 136 t dybstrøelse/kompost, der placeres i markstakke indtil udbringning

Foder

Der udarbejdes løbende foderplaner efter de nyeste normer og viden på området.

Ensilage opbevares i plansiber eller som wrapballer. Efter udvidelsen forventes der brugt ca. 550.000 FE græsensilage og ca. 1,2 mill. FE majsensilage

Harmoniregler

Landbrugsjord til rådighed

	Ansøgt produktion ha
Ejet + forpagtet*	230,70
Aftale**	176,59
I alt	407,29

*ejere af forpagtet jord:

Finn Vestergaard, Gjessøvej 54, 8600 Silkeborg
Poul Erik Lauersen, Løgagervej 1, 8600 Silkeborg
Tom Jensen, Rustrupvej 32, 8600 Silkeborg
Mogens Tranes, Horsbjergvej 2, 8653 Them
Kjeld Lund, Horsbjergvej 5, 8653 Them
John Danielsen, Rustrupvej 22, 8653 Them
Tommy Lauersen, Rustrupvej 29, 8600 Silkeborg
Jysk Stenindustri, Sepstrupvej 45, 8653 Them

** ejer eller driftsansvarlig:

Arne Nielsen, Grønsøvej 3, 7441 Bording: 124,99 ha
Ørevadgård I/S, Høgdalsvej 13, 8600 Silkeborg: 36,2 ha
Peter Villadsen, Rustrupvej 33, 8600 Silkeborg: 15,4 ha

Arealkravet

Med en ansøgt drift på 499,68 DE er arealkravet 84,65 ha. Ansøger ejer mindst 86 ha.

Harmonikravet

Med en ansøgt drift på 499,68 DE, eksport af 115,66 DE kvæggylle og afgræsning med 25 kvier i 7 måneder om året uden for udbringningsarealet er der en årlig tilførsel af 378,63 DE på et samlet udbringningsareal på 230,7 ha. Den gennemsnitlige tilførsel er således 1,64 DE pr. ha. Dette er lavere end det generelle harmonikrav på 1,69 DE pr. ha (vægtet gennemsnit for svine- og kvægproduktion). Harmonikravet er således overholdt.

Bedriftens indretning

Se bilag 9 og 10.

Stalde rengøres med vand en gang årligt.

Dybstrøelsesstalde tømmes efter behov.

Ressourceforbrug

Arligt forbrug	Før	Efter
Dieseblie	18.000 l	18.000 l
Elforbrug	200.000 kWh	300.000 kWh
Vandforbrug	6500 m ³	12.000 m ³

Der bruges vand til dyrene samt til vask af malkestald, malkeanlæg, maskiner og husholdning.

Transport

Arligt antal transporter	Før udvidelse	Efter udvidelse
Afhentning af mælk	365	365
Levering af råvarer (fodersbf)	48	72
Indkøring af ensilage	336	495
Halm	24	40
Afhentning af kalve	48	48
Afløring af kvier	0	24
Gylle:		
Lastvogn	60	104
Traktor med vogn	170	330
Dybstrøelse	12	15
I alt	1.063	1.493

Ensilage køres ind fire gange årligt: ultimo maj (græs – 40 %), primo jul. (græs – 25 %, wrapballer), primo aug. (græs - 25 %), primo okt. (græs – 10 %, majs – 100 %).

Maskinstation høster og kører ensilage ind.

Indlægning af græsensilage tager nu ca. 4 x 1 dag årligt (kl.10-24). Dette er uændret efter udvidelsen.

Indlægning af majsensilage tager nu ca. 2 dage årligt (kl. 10-24). Dette øges til ca. 4 dage årligt.

Gylle transporteres med lastbil gennem Gjessø og til de femere liggende udsprængningsarealer.

Der køres husdyrgødning ud i marts, april, juli og september.

Transportvejene ses af bilag 18.

Skadedyr

Der bekæmpes fluer ved anvendelse af Neporex i dybstrøelsen. Hvis der observeres tegn på rotter iværksættes bekæmpelse efter retningslinier fra Statens Skadedyrsbekæmpelse.

Affald

Art	Opbevares i:	Bortskaffes til:
Døde dyr, EAK-kode: 020102 ⁷	Under presenning	DAKA
Fast affald:		
19.00 forbrændingseget	container	Reno Syd
23.00 Ikke-forbrændingseget	-	-
50.00 papir og pap	container	Reno Syd
51.00 glas	-	-
52.00 plast EAK-kode 020104	Container	Reno Syd
52.06 heraf PVC	0	-
Olie- og kemikalieaffald:		
Landbrugs- og kemikalieaffald, EAK-kode 020109 ⁸	Dunke/tromler	Genbrugsplads
02.12 Pesticidaffald (T)	Dunke	Genbrugsplads
05.13 Affald af veterinær lægemidler (Z)	Flasker	Dyrlæge

Olietanke

Der er følgende olietanke på ejendommen:

Dieselolie: 2000 l overjordisk fra 1989 i maskinhus på støbt bund

Dieselolie: 1800 l overjordisk fra 1997 i maskinhus på støbt bund

Døde dyr

Døde dyr afhentes af DAKA, og opbevares indtil afhentning under presenning.

Spildevand

Spildevand fra rengøring af stalde m.m. og spildevand fra vaskeplads ledes til gyllesystemet.

Marksprøjte fyldes og rengøres på ovennævnte vaskeplads.

Sanitært spildevand fra stuehus ledes til offentlig kloak.

Oversigt over bilagsmateriale

Bilag 1 Oversigt over ejendom (røde markeringer er bygninger og markareal til frilandsgrise, blå markeringer er opbevaringsanlæg for husdyrgødning)

Bilag 2 Udbringingsarealer (marker), (ejet/forpagtet og aftalearealer)

Bilag 3 Nitratfølsomt indvindingsområde for drikkevand

Bilag 4 Fosforklasser

Bilag 5 § 3-beskyttet natur

Bilag 6 § 7-beskyttet natur

Bilag 7 Natura 2000-områder (bl.a. habitatområder)

Bilag 8 Lugtgenegrænser

Bilag 9 Situationsplan

Bilag 10 Placering af oplag

Bilag 11 Beredskabsplan

Bilag 12 Kortbilag til beredskabsplan

Bilag 13 Sædskiftenotatet

Bilag 14 Høringssvar Ikast-Brande Kommune

Bilag 15 Beskrivelse i ansøgningsmateriale om frilandsgrise

Bilag 16 Kort over folde til frilandsgrise

Bilag 17 PDF-ansøgning ver. 6

Bilag 18 Transportveje